Основи народне књижевности

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Нема

Циљ предмета: Упознавање са основама народне књижевности: начин преношења и рецепције, поетика и жанрови.

Исход предмета: Стечена основна знања о народној књижевности, као и оспособљеност за самосталну интерпретацију дела.

Садржај предмета

Теоријска настава: Садржај и употреба појмова народна књижевност. Опште одлике народне књижевности: усмено преношење и рецепција дела; колективност; текст и контекст; синкретичност; традиционалност; устаљеност композиционо-стилских поступака и средстава; устаљени сижеи и мотиви. Најважнији појединачни записи, збирке и технике бележења од 15. века до данас. Основе класификације народне књижевности. Лирске народне песме. Лирско-епске народне песме. Епске народне песме. Народна проза. Кратке народне умотворине.

*Практична настава:*Рад на тексту (анализа и интерпретација одабраних примера) из следећих збирки: *Ерлангенски рукопис*, Ср. Карловци, 1925./Никшић, 1987; В. С. Караџић, *Српске народне пјесме* I-IV, *Српске народне пословице*, Београд, 1965; *Српске народне приповијетке,* Бг. 1988; М. Пантић, *Народне песме у записима XV-XVIII века*, Бг. 2002; З. Карановић*, Антологија српске лирске усмене поезије,* НС 1996/ Бг. 2010; З. Карановић, *Антологија српске лирско-епске усмене поезије,* НС 1998/Бг. 2010*;* Љ. Пешикан-Љуштановић, *Лирске народне песме*, НС 2012; С. Самарџија, *Антологија епских народних песама,* Бг. 2005.

Литература

М. Браун, *Српскохрватска јуначка песма*, НС – Бг. 2004 (16 стр.).

М. Клеут, *Народна књижевност. Фрагменти скрипти*, НС (једно од издања) и *Реликвије из старине*, НС 2006 (избор текстова, 16 стр.);

В. Недић, *Вукови певачи*, НС, 1981. (избор тестова, 16 стр.);

Н. Милошевић Ђорђевић, *Од бајке до изреке,* Бг. 2006;

Р. Пешић и Н. Милошевић-Ђорђевић, *Народна књижевност*, Бг. једно од издања (избор текстова, 16 стр.);

Историјска граматика српског језика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положен предмет Старословенски језик

Циљ предмета: Упознавање с главним правцима еволуције српског фонолошког и морфолошког система.

Исход предмета: Способност тумачења фонолошко-морфолошких феномена у старосрпским текстовима, те могућност дијахроног образлагања устројености савремених српских фонолошко-морфолошких система.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Појам спољне и унутрашње историје српског језика. 2. Културно-историјски контекст развоја српског језика; 3. Развој вокализма (Прва етапа развоја вокалског система; Последице губљења полугласника у слабом положају; Друга етапа развоја вокалског система); 4. Основни правци развоја прозодије (Српска акценатска преношења). 5. Развој консонантизма (Развитак система сонаната, плозива, африката и фрикатива; Палатализације; Јотовања); 6. Промене у деклинационом систему (Свођење именица мушког и средњег рода на један деклинациони тип; Свођење именица женског рода на два деклинациона типа; Развој плуралске парадигме именица; Формирање заменичко-придевске деклинације); 7. Промене у конјугационом систему (Образовање простих глаголских облика; Образовање сложених глаголских облика).

***Практична настава (вежбе)*:** Читање и фонолошко-морфолошка анализа одабраних старосрпских текстова у транскрибованим издањима.

Литература:

Ивић, Павле. *Српски народ и његов језик*. Београд: Српска књижевна задруга, 1986, 7–82;

Ivić, Pavle. Istorija jezika. Pavle Ivić, Dalibor Brozović. *Jezik srpskohrvatski/hrvatskosrpski, hrvatski ili srpski*. Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleza”, 1988, 5–54;

Ивић, Павле. *Расправе, студије, чланци. 1. О фонологији* [Целокупна дела. Књ. X/1]. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1998, 308–475;

Младеновић, Александар. Елементи историје српскохрватског језика. *Општа енциклопедија Ларус I*, Београд: Вук Караџић, 1971, 419–426.

Српска књижевност 1 и 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: нема

Циљ предмета Упознавање са основним карактеристикама књижевности ренесансе и барока и главним представницима ових праваца. Упознавање са основним карактеристикама књижевности XVIII столећа и главним представницима те књижевности.

Исход предмета Познавање основних одлика епохе ренесансе и барока и основних поетичких облика ренесансне и барокне књижевности на јужнословенском простору и српске књижевности XVIII столећа. Познавање најзначајнијих дела и стваралаца у историјском редоследу.

Садржај предмета

Теоријска настава Књижевност ренесансе и барока. Хуманизам у Италији. Култура ренесансе. Хрватски хуманисти и европски контекст. (Ј. Шижгорић, К. Пуцић, И. Цријевић, Ф. Петрис.) Песништво и проза у Дубровнику, Сплиту, Задру и Хвару током XV и XVI столећа. (М. Ветрановић, Х. Луцић, М. Држић.) Књижевност XVII столећа. Католичка обнова. Барок. Иван Гундулић. Српско-словенска књижевна традиција. Рускословенско доба. Барокне тенденције. Просветитељство и књижевни стилови епохе просвећености. Друштвене и културне прилике, морални и естетички проблеми. (Рачани, Г. Стефановић Венцловић, Ј. Рајић, З. Орфелин, С. Пишчевић, Д. Обрадовић.)

Практична настава: Рад на текстовима: песништво хрватских латиниста (Ј. Шижгорић, К. Пуцић, И. Цријевић); поезија (М. Ветрановић, Х. Луцић); Х. Луцић, *Робиња*; М. Држић, *Новела од Станца*, *Дундо Мароје*; Иван Гундулић (по избору); Г. Стефановић Венцловић, *Црни биво у срцу*; Ј. Рајић; З. Орфелин, *Песме*; С. Пишчевић, *Мемоари*; Д. Обрадовић, *Живот и прикљученија*, *Писмо Харалампију*, *Басне*.

Литература

Франичевић, Марин. *Повјест хрватске ренесансне књижевности*. Загреб: Школска књига, 1983;

Павловић, Драгољуб. *Старија југословенска књижевност.* Београд: Научна књига, 1971;

Скерлић, Јован. *Историја нове српске књижевности*. Београд: Завод уџбенике и наставна средства, 1997;

Деретић, Јован. *Историја српске књижевности.* Београд: Просвета, 2004;

Павић, Милорад. *Историја српске књижевности барокног доба.* Београд: Нолит, 1970*;*

Павић, Милорад (прир.). *Од барока до класицизма*. Београд: Нолит – Просвета, 1973;

Чурчић, Лаза. *Српске књиге и српски писци 18. века*. Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада, 1988*;*

Павић, Милорад. *Језичко памћење и песнички облик*. Нови Сад: Матица српска, 1976.

Лексикологија српског језика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: нема

Циљ предмета: Систематизовање знања о лексичком систему савременог српског језика.

Исход предмета: Осопособљавање за одговарајућу примену знања из области лексикологије савременог српског језика у настави.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:**

1. Лексикологија као лингвистичка дисциплина; лексема и реч.

2. Структура лексикона српског језика: аутохтона лексика и лексика страног порекла; архаизми, историцизми, неологизми; општи и специјални лексички фонд (терминолошки регистри); стандарднојезички фонд, супстандардна лексика (дијалектизми, регионализми, жаргонизми).

3. Лексичко значење: приступи проучавању лексичког значења (компоненцијална анализа, теорија прототипа). 3.1. Организација лексикона српског језика: полисемија и механизми полисемије (метафора, метонимија, синегдоха). 4. Парадигматски лексички односи (синонимија, антонимија, хипонимија, хомонимија). 5. Синтагматски лексички односи: слободни спојеви речи, колокације и фразеологизми (дефиниција и основна обележја).

***Практична настава (вежбе)*:**

Анализа лексичких јединица у књижевним, публицистичким и другим текстовима; указивање на значај проучавања лексике у образовном систему.

Литература:

Гортан Премк, Даринка *Полисемија и организација лексичког система у српскоме језику,* Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2004.

Дескриптивна лексикографија стандардног језика и њене теоријске основе, Нови Сад: Матица српска – Институт за српски језик САНУ, САНУ, 2002.

Драгићевић, Рајна *Лексикологија српског језика,* Београд: Завод за уџбенике 2007

Лексикографија и лексикологија, зборник реферата Београд: САНУ, Филолошки факултет – Нови Сад: Филозофски факултет, Матица српска, 1982.

Лексикографија и лексикологија, зборник реферата Нови Сад: Матица српска – Београд: Институт за српски језик, 1984.

Мршевић Радовић, Драгана. *Фразеолошке глаголско-именичке синтагме у савременом српскохрватском језику*, Београд: Филолошки факултет, 1987.

Прћић, Твртко. *Семантика и прагматика речи,* Нови Сад – Сремски Карловци: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1997.

Шипка, Данко *Основи лексикологије и сродних дисциплина,* Нови Сад: Матица српска, 2006.

Историја књижевног језика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: нема

Циљ предмета: Овладање знањима о типовима књижевних језика у предстандардном периоду развоја српског књижевног језика (18. и 19. век); уочавање везе између развоја књижевног језика и културно-историјског контекста у којем су ти идиоми настали; овладавање читањем и анализом текстова из

предстандардног периода (на фонолошком нивоу).

Исход предмета:

Препознавање особености књижевнојезичких идиома код Срба у 18. и 19. веку; анализе текстова на рускословенском, руском књижевном језику 18. века, славеносрпском и доситејевском типу језика на фонолошком нивоу.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Појам књижевног језика; историја књижевних језика (предмет проучавања, развој научне дисциплине, представници); преглед развоја књижевнојезичких идиома код Срба од почетака словенске писмености до савременог стања; унутрашња и спољашња историја језика − сличности и разлике; Slavia Orthodoxa и Slavia Latina; значај везе између културноисторијских прилика код Срба у 18. и 19. веку и смене књижевнојезичких идиома; периодизација књижевног језика код Срба у 18. и почетком 19. века: (1) књижевни језик код Срба до 1740. године; (2) књижевни језик од 1740. до 1780.г. и (3) књижевни језик од 1780. до првог издања Вуковог *Рјечника*; рускословенски језик, руски књижевни језик 18. века, славеносрпски, доситејевски тип књижевног језика (појава и време егзистирања, специфичности језичке структуре, представници); Конкуренција и коегзистенција норми у књижевном језику краја 18. и почетка 19. века.

***Практична настава (вежбе)*:** Анализа текстова рускословенске, руске, славеносрпске провенијенције, анализа текстова доситејевског типа књижевног језика (на фонолошком нивоу).

Литература:

Ивић, Павле. *Преглед историје српског језика.* Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1998, 105−166;

Младеновић, Александар. *Славеносрпски језик*. Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада. 1989;

Суботић, Љиљана. Из историје књижевног језика: “питање језика”. *Предавања из историје језика.* Нови Сад: Филозофски факултет, 2004, 145−191;

Унбегаун, Борис. *Почеци књижевног језика код Срба*. Београд – Нови Сад: Вукова задужбина – Матица српска. 1995.

Синтакса и семантика реченице 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: уписан V семестар овог програма

Циљ предмета: Упознавање са основним поставкама и појмовним апаратом синтаксе и семантике и овладавање знањима о конституисању просте реченице с посебним освртом на типологију и карактеристике основних реченичних конституената.

Исход предмета: Успешна сегментација текста: идентификација сентенцијалних и синтагматских структура и успешна морфосинтаксичка анализа основних реченичних конституената.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Основни синтаксички појмови; 2.Синтагма, клауза, реченица; 3.Обележја просте реченице, типологија, реченични конституенти; 4. Предикат: типологија према различитим критеријима и основне карактеристике појединих типова; 5. Глаголски предикат, синтакса и семантика глаголских облика за обележавање времена: типологија, обележја, функције и значења; 6.Субјекат: граматичка и семантичка обележја; 7. Однос с предикатом: конгруентност /инконгруентност, семантичка спојивост; 8. Персоналност/имперсоналност, активност/пасивност.

***Практична настава (вежбе)*:** Рад на тексту, приказ и разговор о литератури (излагање, презентација), провера знања тестирањем.

Литература:

Белић, Александар. *Општа лингвистика* [Изабрана дела. I и II]. Београд/Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства, Будућност, 1998;

Вићентић, Биљана и др. *Грађа за библиографију српске синтаксе [1858- 1998].* Београд: Институт за српски језик САНУ, 2001;

Пипер, Предраг и др. *Синтакса савременог српског језика. Проста реченица*. Београд: Институт за српски језик, Београдска књига, Матица српска, 2005;

Радовановић, Милорад. *Списи из синтаксе и семантике*. Сремски Карловци/Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Добра вест, 1990;

Радовановић, Милорад. Библиографија радова Милке Ивић. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XXVII-XXVIII (1984-1985): 1-13;

Стевановић, Михаило. *Савремени српскохрватски језик (Граматички системи и књижевнојезичка норма)*. Синтакса [књига II]. Београд: Научна књига, 1979.

Методика са основама глотодидактике

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Упис на III годину студија

Циљ предмета: Упознавање са теоријским основама глотодидактике.

Исход предмета: Савладана основна знања из теорије глотодидактике.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:**

Појмови: матерњи и нематерњи језик (страни, други, језик средине). Билингвизам, мултилингвизам; бикултурализам, мултикултурализам. Настава матерњег и настава нематерњег језика: значај, циљ и задаци. Дидактика и методика: појам, предмет и задаци. Примењена лингвистика, глотодидактика, методика наставе језика: однос. Глотодидактички принципи. Чиниоци наставе. Приступ, метод, техника рада. Повезаност методике наставе нематерњег језика с другим наукама: лингвистика, психологија, педагогија, социолингвистика, психолингвистика, контрастивна анализа, дидактика.

Преглед историјата теорије и метода наставе страних (других) језика. Граматичко-преводна метода, природна метода, директна метода, структурализам у настави страних језика, аудио-лингвална метода, аудио-визуелна метода, комуникативни приступ.

Рецептивне (разумевање на слух, читање) и продуктивне (говор, писање) језичке делатности. Језичка грађа: акустичко-артикулациони оквир, граматика, лексика. Језичка и комуникативна компетенција. Учење/усвајање језика код деце и код одраслих.

Наставна средства: врсте, функција, примена.

***Практична настава (вежбе)*:** Приказ и анализа литературе.

Литература:

Илић, Павле. *Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси (Методика наставе).* Нови Сад: Змај,1998.

Kremzer Nikola. *Osnove metodike nastave nemačkog jezika*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1983.

Николић, Милија. *Методика наставе српског језика и књижевности*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1996.

Petrović, Elvira. *Teorija nastave stranih jezika*. Zagreb: Školska knjiga,1988.

Prebeg-Vilke, Mirjana. *Uvod u glotodidaktiku*. Zagreb: Školska knjiga,1978.

Раичевић, Вучина. *Општа методика наставе словенских језика у инословенској средини*. Београд: Завод за уџбенике, 2007.

Točanac-Milivojev, Dušanka. *Metode u nastavi i učenju stranog jezika*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1997.

Vučo, Julijana. *Kako se učio jezik*. Beograd: Filološki fakultet, 2009.

Zajednički evropski okvir za učenje, nastavu i ocjenjivanje jezika. Podgorica, 2002.

Синтакса и семантика реченице 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: положен/одслушан предмет Синтакса и семантика реченице 1

Циљ предмета: Овладавање знањима о устројству и функционисању семантичких и синтаксичких правила која регулишу унутарсинтагматске и реченичне односе, уз вођење рачуна о прагматичким и контекстуалним условима.

Исход предмета: Разликовање допунских и одредбених синтагми, њихова семантичка и функционална идентификација. Препознавање типова сложене реченице. Успешна трансформација реченичних у нереченичне структуре.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Комплементизација/детерминација, валенција, рекција; 2. Класификација комплемената; 3. Објекат (типологија); 4. Глаголска дијатеза. 5. Допунски адвербијал (типови, граматичка и семантичка обележја); 6. Допунски агентив: коагенс, каузативни агентив. 7. Номинална комплементизација, квалификативне допуне; 8. Детерминација, (обавезна детерминација експлицитног/имплицитног карактера); 9. Вербална детерминација, номинално-вербална, номинална детеминација; 10. Раченични еквиваленти (номинализација, кондензација, парцелација); 11. Сложена реченица (типологија и основне карактеристике).

***Практична настава (вежбе)*:** Рад на тексту, приказ и разговор о литератури (излагање, презентација), провера знања тестирањем

Литература:

Антонић; Ивана. *Временска реченица*. Сремски Карловци/Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2001;

Белић, Александар. *Општа лингвистика* [Изабрана дела. I и II]. Београд/Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства, Будућност, 1998;

Вићентић, Биљана и др. *Грађа за библиографију српске синтаксе [1858- 1998].* Београд: Институт за српски језик САНУ, 2001;

Пипер, Предраг. *Језик и простор*. Београд: Библиотека XX век, 1997;

Пипер, Предраг и др. *Синтакса савременог српског језика. Проста реченица*. Београд: Институт за српски језик, Београдска књига, Матица српска, 2005;

Радовановић, Милорад. *Списи из синтаксе и семантике*. Сремски Карловци/Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Добра вест, 1990;

Радовановић, Милорад. Библиографија радова Милке Ивић. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XXVII-XXVIII (1984-1985): 1-13;

Стевановић, Михаило. *Савремени српскохрватски језик (Граматички системи и књижевнојезичка норма)*. Синтакса [књига II]. Београд: Научна књига, 1979.

Теорија језика у контакту

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Упис на IV годину студија

Циљ предмета: Упознавање с теоријом језика у контакту и овладавање њеним појмовно-терминолошким апаратом.

Исход предмета: Усвојена основна знања о теорији језика у контакту. Овладаност њеним појмовно-терминолошким апаратом**.**

Садржај предмета

***Теоријска настава*:**

Историјат контактне лингвистике. Појмови: мешање језика (мешани језици), језичко (лингвистичко) посуђивање, језички контакти. Творци модерне теорије језика у контакту. Контакти језика: директни, индиректни контакти.

Језичко посуђивање, језик давалац, језик прималац. Непосредно и посредно посуђивање. Процес адаптације: примарна и секундарна адаптација. Фонетско-фонолошка адаптација; морфолошка адаптација; синтаксичка адаптација. Интеграција.

Интерференција. Типови језичке интерференције: међујезичка интерференција; интерференција примарно-секундарног смера; интерференција секундарно-примарног смера; очигледна и скривена интерференција (унутарјезичка аналогија); интерференција према језичком нивоу испољавања.

Билингвизам: појам и типови. Билингвизам и когнитивни развој. Билингвизам и диглосија.

Контрастивна проучавања језика: настанак, развој, основни појмови, циљеви, методе и технике. Области контрастивних проучавања: контрастивна анализа, теорија превођења, анализа грешака. Улога контрастивне анализе у проучавању језика у контакту.

***Практична настава (вежбе)*:**

Приказ и анализа литературе. Анализа примера резултата језичких контаката.

Литература:

Bugarski, Ranko. *Jezici*. Beograd: Čigoja štampa, 1997.

Đorđević, Radmila. *Uvod u kontrastiranje jezika (četvrto dopunjeno izdanje).* Beograd: Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, 2000.

Genc, Lajoš. *Rana dvojezičnost i kognitivni razvoj.* Novi Sad: Filozofski fakultet u Novom Sadu; Zavod za izdavanje udžbenika, 1981.

Prćić, Tvrtko. *Engleski u srpskom*. Novi Sad: Zmaj, 2005.

Skutnab-Kangas, Tove. *Bilingvizam*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1991.

Filipović, Rudolf. *Teorija jezika u kontaktu, uvod u lingvistiku jezičkih dodira.* Zagreb: JAZU – Školska knjiga, 1986.

Методика наставе српског као нематерњег језика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Упис на IV годину студија

Циљ предмета: Упознавање са специфичностима, основним теоријским поставкама и достигнућима наставе српског као нематерњег језика. Припрема за практичну примену стечених теоријских знања.

Исход предмета: Стечена знања о специфичностима, основним теоријским поставкама и достигнућима наставе српског као нематерњег језика, припремљеност за примену теоријских знања у пракси.

Садржај предмета ***Теоријска настава*****:** Историјски преглед наставе српског као нематерњег језика. Српски као нематерњи језик у наставном плану и програму за основну и средњу школу: концепција, структура, циљеви и задаци. Фактори који утичу на наставу другог (српског) језика. Однос система матерњег и предметног језика. Етапе у учењу српског као нематерњег језика. Изграђивање четири умења: разумевање на слух, говор, читање, писање. Усвајање акустичког оквира српског језика. Изграђивање вербалних способности на српском језику: језичке/граматичке вежбе, комуникативне вежбе. Типологија говорних вежби. Рад на богаћењу лексичког фонда. Улога граматике у настави. Обрада текста. Типологија писмених вежби. Домаћи задаци: циљ, врсте и облици. Праћење и вредновање ученичког рада. Индивидуализација и диференцијација наставе. Планирање наставног процеса: макро (глобални, годишњи) план, оперативни (месечни) планови, микро планови (план наставне јединице). Концепција уџбеничког фонда.

Практична настава (вежбе)**:** Анализа литературе, наставног програма и уџбеника. Осмишљавање, израда и анализа различитих типова лексичких, граматичких и комуникативних вежби. Израда глобалног плана, оперативног плана и плана наставне јединице.

Литература:

Бурзан, Мирјана. *Методички приручник за наставу српскохрватског као језика друштвене средине*. Нови Сад: Педагошки завод Војводине,1979.

Звекић-Душановић, Душанка, Н. Добрић. *Приручник за наставнике српског као нематерњег језика уз уџбенике за 3. и 4. разред основне школе.* Београд: Завод за уџбенике, 2008.

Звекић-Душановић, Душанка, Н. Добрић, *Приручник за наставнике српског као нематерњег језика уз уџбенике од 5. до 8. разреда основне школе са оријентационим распоредом градива*. Београд: Завод за уџбенике, 2010.

Кочиш, Никола, А. Чипкар, J. Јерковић, Е. Брунет. *Српскохрватски у школама народности*, *Приручник за учитеље и наставнике.* Нови Сад: Покрајински завод за издавање уџбеника, 1966.

Наставни програм за српски као нематерњи језик.

Петровачки, Љиљана, Г. Штасни. *Методичке апликације. Планирање, програмирање и припремање наставе српског језика и књижевности.* Нови Сад: Филозофски факултет, 2008.

Петровачки, Љиљана, Г. Штасни. *Методички системи у настави српског језика и књижевности*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2010.

Наука о превођењу

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов:

Циљ предмета: Упутити студенте у историјске и теоријске проблеме превођења, основе истраживања и практичан рад. Развијање и увежбавање преводилачких вештина потребних за књижевно и стручно превођење и примена различитих техника превођења у пракси. Упознавање једнојезичних и двојезичних речника, приручника, референтне литературе и других помоћних средстава који помажу рад преводиоца.

Исход предмета : Студенти ће се оспособити да примене већ стечена умећа превођења, развиће преводилачке компетенције, биће у стању да преводе књижевне и стручне текстове по сопственом избору, да критички оцењују и упоређују преводе књижевних дела и стручних текстова са оригиналом.

Садржај предмета

Теоријска настава Наука о превођењу: теорија, историја, критика, пракса. Однос два језика. Верност репродукције. Поетика превода. Превод као књижевноисторијска категорија. Превођење лирике, уметничке прозе, драмских дела. Стручно превођење. Усмено превођење. Интеркултурална комуникација, превођење елемената културе и цивилизације. Помагала у превођењу. Коришћење информатичке технологије у превођењу. Технике превођења. Критика књижевног и стручног превода.

Практична настава: Уз анализу постојећих превода и превода који се јављају по листовима и часописима, студенти самостално преводе и решавају проблеме у савременим краћим прозним текстовима, драмама, а огледају се и у превођењу лирике. Анализа и оцена превода, писање критике превода.

Литература

Бабић, Сава: *Како смо преводили Петефија*. *Историја и поетика превода*. Н. Сад: Матица Српска, 1985.

Еко, Умберто: *Отприлике исто. Искуства превођења*. Загреб: Алгоритам, 2006.

Ивир, Владимир: *Теорија и техника превођења*. Ср. Карловци, 1985.

Константиновић, Радивоје: *О превођењу поезије и други огледи*. Нови Сад: Адреса, 2010.

Леви, Јиржи: *Уметност превођења*. Сарајево, 1982.

Манчић, Александра: *Превод и критика*. Београд: Институт за књижевност и уметност, 2010.

Сибиновић, Миодраг: *Нови живот оригинала. Увод у превођење.* Београд: Алтера–Просвета, 2009.

Хлебец, Борис: *Општа начела превођења*. Београд: Београдска књига, 2009.

Дијалектологија српског језика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов:

Циљ предмета: Упознавање студената са структуралним карактеристикама српских дијалеката

Исход предмета: Способност читања и анализе дијалекатских текстова на свим језичким нивоима

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Предмет и задаци дијалектологије. Критеријуми за класификацију српских дијалеката. Распрострањеност и битне карактеристике призренско-тимочког, косовско-ресавског, смедеревско-вршачког, зетско-сјеничког, шумадијско-војвођанског и херцеговачко-крајишког дијалекта.

***Практична настава (вежбе)*:** Монолошка и дијалошка, демонстративно-илустративна, рад на тексту.

Литература:

Брозовић, Далибор Павле Ивић. Језик, *Српскохрватски/Хрватскосрпски, Хрватски или српски.* Југославенски лексикографски завод »Мирослав Крлежа« Загреб, 1988;

Ивић, Павле. *Дијалектологија српскохрватског језика. Увод и штокавско наречје.* Матица Српска (сва издања) Нови Сад;

Ивић, Павле *Српскохрватски дијалекти. Њихова структура и развој. Прва књига. Општа разматрања и штокавско наречје,* Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Сремски Карловци, 1994;

Ивић, Павле. *Српски дијалекти и њихова класификација (I, II, I II),*Зборник Матице српске за филологију и лингвистику XLI/2, XLII, XLIV Н.Сад (1998, 1999, 2001);

Пецо, Асим. *Преглед српскохрватских дијалеката.* Научна књига, Београд, 1991.

Синтакса и семантика падежа 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: уписан VII семестар

Циљ предмета: Упознавање са различитим лингвистичким теоријама о схватању падежа, са семантичким, функционалним и структурним карактеристикама падежног система и подсистема који укључује централне падеже.

Исход предмета:. Овладавање критичким приступом падежној проблематици, способност разликовања падежних синтагми према семантичким, обличким и функционалним карактеристикама. Усвајање знања о основним карактеристикама централних падежа.

Садржај предмета

***Теоријска настава*: 1.** Синтагма (типологија); 2. Дефинисање падежа, суштина деклинације, увид у развој падежних односа у флективним језицима; 3. Различити теоријски приступи падежној проблематици; 4. Структура падежног система у српском језику; 5. Структурна, семантичка и функционална обележја падежа; 6. Централни падежи (структурна и функционална обележја у вербалној и номиналној синтагми); 7. Номинатив; 8. Генитив; 9. Акузатив.

***Практична настава (вежбе)*:** Рад на тексту, разговор и критички приказ литературе (излагање, презентација), провера знања тестирањем

Литература:

Арсенијевић, Нада. Акузатив с предлогом у савременом српском језику. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XLVI/1 i XLVI/2. Нови Сад: Матица српска (2003): 107-264; 53-217;

Белић, Александар. *Општа лингвистика* [Изабрана дела. I и II]. Београд/Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства, Будућност, 1998;

Вићентић, Биљана и др. *Грађа за библиографију српске синтаксе [1858- 1998].* Београд: Институт за српски језик САНУ, 2001;

Фелешко, Казимеж. *Значења и синтакса српскохрватског генитива*. Београд/Нови Сад: Вукова задужбина, Орфелин, Матица српска, [1970] 1995;

Гортан-Премк, Даринка. *Акузативне синтагме без предлога у српскохрватском језику*. Београд: Институт за српскохрватски језик, 1971;

Пипер, Предраг и др. *Синтакса савременог српског језика. Проста реченица*. Београд: Институт за српски језик, Београдска књига, Матица српска, 2005;

Радовановић, Милорад. *Списи из синтаксе и семантике*. Сремски Карловци/Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Добра вест, 1990;

Радовановић, Милорад. Библиографија радова Милке Ивић. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XXVII-XXVIII (1984-1985): 1-13;

Стевановић, Михаило. *Савремени српскохрватски језик (Граматички системи и књижевнојезичка норма)*. Синтакса [књига II]. Београд: Научна књига, 1979.

Историја превођења код Срба

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов:

Циљ предмета: Упознавање историјских и теоријских проблема превођења код Срба, преглед развоја теоријске мисли о превођењу и упоредна анализа превода насталих у различитим епохама

Исход предмета: Познавање историјског тока и теоријских питања превођења код Срба.

Садржај предмета. *Теоријска настава:* Период просветитељства: улога књижевних превода, адаптација оригинала, преводи Имануела Јанковића. Двојезична издања: Моравска песма. Интересовање јавности за теоријска питања превођења: Ј. Суботић (Неке мисли о том како ваља страна класичка стихотворна списанија преводити). Улога превођења Светог писма у стварању српског књижевног језика и ширење вуковских идеја о народном језику у теоријским списима о превођењу (Вук Ст. Караџић: Нови завјет-Предговор, 1847, Огледи Светог писма на српском језику, Лајпциг,1824. Аноним: Нешто о превођењу с немачког на српски). Оцена Ј. Хаџића и Лазе Костића о преводу Хомера Јоксима Новића Оточанина. Змај о превођењу. Питање такозваних посрба на репертоару СНП од 1861. до 1914. Спор Л. Костића и Ј. Скерлића око превода Хамлета. Преводилачка начела Богдана Поповића и Милана Ђурчина. Исидора Секулић о особености језика и о могућности превода. Преводилац античке и немачке књижевности: Аница Савић - Ребац. Превод Раблеа (Гаргантуа и Пантагруел) Станислава Винавера. Превод Гуливера Сретена Марића. Данило Киш о превођењу поезије. Драгослав Андрић: преводилац неконвенционалне књижевности. Превод Зорана Пауновића Џојсовог Уликса .

Вежбе Читају се и тумаче теоријски списи горе споменутих српских аутора, анализирају се њихови преводи, упоређују се постојећи преводи дела светске књижевности, настали у различитим периодима.

Литература

Бабић, Сава: Разабрати у плетиву. Есеји о преводилачком чину. Нови Сад, 1986;

Бабић, Сава: Теорија и поетика превођења, Бг., 1981;

Бекић, Томислав: Аница Савић-Ребац као посредник између српске и немачке културе, Вршац, 2004;

Гордић-Петковић, Владислава: Метафоре у српским преводима Хамлета, Зборник Матице српске за књижевност и језик, LIV/1 (2006): 7-13.

Чудић, Марко: Данило Киш и модерна мађарска поезија, Плато, Београд 2007;

Ђурин, Татјана: Потоп од језика или крпарење – поводом првог превода целокупног раблеа, Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду XXI, Нови Сад: ФФ (2006): 145-153;

Пауновић Зоран, Уликс. Превод ? , Зборник Матице српске за књижевност и језик 52/ 2 (2004 [шт. 2005]): 435-442;

Сибиновић, Миодраг: Оригинал и превод, Београд 1979;

Сибиновић, Миодраг: Нови оригинал. Увод у превођење, Београд 1990.

Синтакса и семантика падежа 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: положен/одслушан предмет Синтакса и семантика падежа 1

Циљ предмета: Овладавање знањима о семантичким, структурним и функционалним карактеристикама подсистема маргиналних падежа.

Исход предмета: Способност запажања основних карактеристика појединих падежних облика и систематизације усвојених знања.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Маргинални падежи (семантичка, структурна, функционална обележја у вербалној и номиналној синтагми); 2. Инструментал; 3. Датив; 4. Локатив; 5. Падежни системи и подсистеми засновани на семантичким обележјима: комплетност - парцијалност, директност - индиректност, аблативност – адлативност - перлативност, пунктуалност - линеарност, кумулативност -дистрибутивност итд.

***Практична настава (вежбе)*:** Рад на тексту, разговор и критички приказ литературе (излагање, презентација), провера знања тестирањем

Литература:

Белић, Александар. *Општа лингвистика* [Изабрана дела. I и II]. Београд/Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства, Будућност, 1998;

Вићентић, Биљана и др. *Грађа за библиографију српске синтаксе [1858- 1998].* Београд: Институт за српски језик САНУ, 2001;

Батистић, Татјана. *Локатив у савременом српскохрватском књижевном језику.* Београд: Институт за српскохрватски језик, 1972;

Милинковић, Љубомир. *Датив у савременом руском и српскохрватском језику (конфронтативна анализа*). Београд: Научна књига, 1988;

Ивић, Милка. *Значења српскохрватског инструментала и њихов развој (синтаксичко-семантичка студија*). Београд: САН, 1954;

Пипер, Предраг и др. *Синтакса савременог српског језика. Проста реченица*. Београд: Институт за српски језик, Београдска књига, Матица српска, 2005;

Радовановић, Милорад. *Списи из синтаксе и семантике*. Сремски Карловци/Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Добра вест, 1990;

Радовановић, Милорад. Библиографија радова Милке Ивић. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XXVII-XXVIII (1984-1985): 1-13;

Стевановић, Михаило. *Савремени српскохрватски језик (Граматички системи и књижевнојезичка норма)*. Синтакса [књига II]. Београд: Научна књига, 1979.

Савремени мађарски језик 2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Савремени мађарски језик 1

Циљ предмета: Циљ је да студенти, будући наставници стекну знања о специфичним карактеристикама мађарског језика, који ће бити матерњи ученицима којима ће они предавати српски као језик средине у основним и средњим школама.

Исход предмета: Студенти ће се упознати са морфолошким и лексичким системом мађарског језика, како би били у стању да предвиде и разумеју тешкоће и грешке које ће њихови будући ученици правити приликом учења српског језика и самим тим бити успешнији у преношењу знања српког језика.

Садржај предмета

Теоријска настава: Аглутинативно својство мађарског језика, сегменти речи у мађарском језику, основе речи: глаголске и основе именских речи, суфикси за грађење речи, знаци, падежни наставци, лични глаголски и посесивни лични наставци. Лексика мађарског језика, слојеви лексике и начини стварања речи, значење речи, творба речи, граматичка категоризација речи.

Практична настава: Практична настава прати теоретску наставу, увежбавају се методичке јединице и анализирају разни језички нивои. Студенти самостално припремају реферате и обављају студијски истраживачки рад у вези са темама теоријске наставе.

Литература

Андрић, Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Одсек за хунгарологију Филозофског факултета у Новом Саду, 2003.

Арсенијевић, Нада: Проблеми у реализацији предлошко падежних конструкција у српском као секундарном језику, Зборник радова 6.симпозијума Контрастивна језичка истраживања, Нови Сад (1998): 370-376.

Бурзан, Мирјана: Глаголски придеви у српскохрватском и мађарском језику. Филозофски факултет у Новом Саду, 1990.

Деже, Ласло: Типолошка разматрања. Контрастивна граматика српскогхрватског језика 1. свеска Нови Сад, 1971.

Микеш, Меланија -Ласло Деже-Гордана Вуковић: Основна питања номиналне синтагме. Контрастивна граматика српскохрватског и мађарског језика 2. свеска Нови Сад, 1972.

Вајда, Јожеф: Падежне месне и временске конструкције. Контрастивна граматика српскохрватског и мађарског језика 4. свеска Нови Сад, 1976.

Савремени словачки језик 2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положен испит Савремени словачки језик 1

Циљ предмета

Упознавање студената са структуром и главним законитостима словачког као западнословенског језика, који је и језик словачке народности у Војводини. Студенти треба да се оспособе за самостално, језички коректно усмено и писмено комуницирање и праћење одговарајуће стручне литературе на словачком језику. У оквиру овог курса треба да савладају градиво из лексикологије, да се упознају са основним појмовима из морфологије, а у оквиру ње са именицама словачког језика.

Исход предмета

Примена практичких знања из словачког језика у области лексике и промене именица.

Садржај предмета

Теоријска настава:

Лексикологија. Лексика – богаћење фонда речи. Диференцијација речи – семантичка структура. Морфематска структура речи. Основи лексикографије. Морфологија. Врсте речи – класификација и основне карактеристике. Именице. Подела и граматичке категорије. Грађење именица. Промена именица мушког рода. Промена именица женског рода. Промена именица средњег рода.

Практична настава:

Прати наставно-методичке јединице из теоријске наставе.

Литература

Dratva, T.-Buznová, V.: *Slovenčina pre cudzincov.* Bratislava, 1998;

Mistrík, J.: *Moderná slovenčina*. Bratislava, 1984;

Horák, E.: *Srbochorvátsko-slovenský a slovensko-srbochorvátsky slovník*. Bratislava, 1991;

Pauliny, E.: *Krátka gramatika slovenská*. Bratislava, 1997.

Савремени мађарски језик 3

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Савремени мађарски језик 1, Савремени мађарски језик 2

Циљ предмета: Циљ је да студенти, будући наставници стекну знања о специфичним карактеристикама мађарског језика, који ће бити матерњи ученицима којима ће они предавати српски као језик средине у основним и средњим школама.

Исход предмета: Студенти ће се упознати синтаксом мађарског језика, како би били у стању да предвиде и разумеју тешкоће и грешке које ће њихови будући ученици правити приликом учења српског језика и самим тим бити успешнији у преношењу знања српког језика

Садржај предмета

Теоријска настава: Синтагме: врсте синтагми (зависне и независне) и њихова употреба, врсте речи које чине синтагме, морфолошке карактеристике синтагми. Појам и дефиниција реченице, карактеристике мађарских реченица, реченица као сегмент текста, критеријуми поделе реченица (према значењу, структури и на основу логичког суда о стварности): изјавне, узвичне,к заповедне, упитне и жељне реченице, потврдне и одричне реченице, непотпуне и нерашчлањене реченице. Проста реченица: унутрашња структура и делови, морфолошке карактеристике главних делова реченице.

Практична настава: Практична настава прати теоретску наставу, увежбавају се методичке јединице и анализирају разни језички нивои. Студенти самостално припремају реферате и обављају студијски истраживачки рад у вези са темама теоријске наставе.

Литература

Андрић, Едита: Лексикализоване објекатске синтагме у мађарском језику и њихови еквиваленти у српском

Зборник радова 6. симпозијума «Контрастивна језичка истраживања» Нови Сад, 1998.

Андрић, Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет Нови Сад,

Бурзан, Мирјана: Интерференција у предикату српскохрватске реченице у језику ученика мађарске народности Нови Сад, Институт за јужнословенске језике, 1984.

Бурзан, Мирјана: Потенцијал у српским преводима са мађарског језика. Зборник радова, 6. симпозијума «Контрастивна језичка истраживања» Нови Сад, 1998.

Пети, Мирко: Предикативни проширак. Свеучилишна наклада Либер 1979.

Савремени словачки језик 3

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положен испит Савремени словачки језик 2

Циљ предмета

Упознавање студената са структуром и главним законитостима словачког као западнословенског језика, који је и језик словачке народности у Војводини. Студенти треба да се оспособе за самостално, језички коректно усмено и писмено комуницирање и праћење одговарајуће стручне литературе на словачком језику. У оквиру овог курса треба да савладају градиво из морфологије – придеве, заменице, бројеве словачког језика.

Исход предмета

Примена практичких знања из словачког језика у области морфологије.

Садржај предмета

Теоријска настава

Придеви. Подела. Поређење. Грађење и промена описних и односних придева. Грађење и промена присвојних придева. Промена придева типа páví. Заменице – дефиниција, семантика, класификација. Промена личних заменица. Промена показних заменица. Промена упитних заменица. Бројеви - дефиниција, семантика, класификација, промена. Промена основних бројева. Промена редних бројева.

Практична настава

прати наставно-методичке јединице из теоријске наставе.

Литература

Dratva, T.-Buznová, V.: *Slovenčina pre cudzincov.* Bratislava, 1998;

Horák, E.: *Srbochorvátsko-slovenský a slovensko-srbochorvátsky slovník.* Bratislava, 1991;

Pauliny, E.: *Krátka gramatika slovenská.* Bratislava, 1997;

Mistrík, J.: *Moderná slovenčina.* Bratislava 1984.

Савремени мађарски језик 4

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Савремени мађарски језик 1, Савремени мађарски језик 2, Савремени мађарски језик 3

Циљ предмета: Циљ је да студенти, будући наставници стекну знања о специфичним карактеристикама мађарског језика, који ће бити матерњи ученицима којима ће они предавати српски као језик средине у основним и средњим школама.

Исход предмета: Студенти ће се упознати са синтаксичким системом мађарског језика, како би били у стању да предвиде и разумеју тешкоће и грешке које ће њихови будући ученици правити приликом учења српског језика и самим тим бити успешнији у преношењу знања српког језика.

Садржај предмета

Теоријска настава: Предикат – врсте предиката, глагоски начин и глаголска времена, субјекат – врсте субјекта, конгруенција субјекта и предиката, проширене реченице; делови реченица, зависне реченице, субјекатска, предикатска, објекатска, прилошка зависна реченица, атрибутске реченице, независне реченице – врсте независних реченица: саставне, раставне, изборне, закључне, експрликативне реченице. Вишеструко сложене реченице. Ред речи, интонација и нагласак реченица.

Практична настава: Практична настава прати теоретску наставу, увежбавају се методичке јединице и анализирају разни језички нивои. Студенти самостално припремају реферате и обављају студијски истраживачки рад у вези са темама теоријске наставе.

Литература

Андрић, Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет Нови Сад

Андрић, Едита: Тешкоће при усвајању прилошких одредаба за место у мађарском као страном језику Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду, књига 30. 2002.

Арсенијевић, Нада: О неким манифестацијама интерференције у употреби објекатске реченице код двојезичних м/с особа Зборник радова 5. симпозијума »Контрастивна језичка истраживања« Нови Сад, 1996.

Баги, Ференц: Анализа реда речи у преводима ученика који уче мађарски језик као језик средине Зборник радова 4. симпозијума «Контрастивна језичка истраживања» Нови Сад, 1990.

Катона, Едит: Употреба прилошких одредаба за место код ученика петог разр. основних школа који уче мађарски језик као језик друштвене средини Зборник радова 4. симпозијума »Контрастивна језичка истраживања« Нови Сад, 1990.

Савремени словачки језик 4

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положен испит Савремени словачки језик 3

Циљ предмета

Упознавање студената са структуром и главним законитостима словачког као западнословенског језика, који је и језик словачке народности у Војводини. Студенти треба да се оспособе за самостално, језички коректно усмено и писмено комуницирање и праћење одговарајуће стручне литературе на словачком језику. У оквиру овог курса треба да савладају градиво из морфологије - глаголе и непромењиве речи словачког језика.

Исход предмета

Потпуно савладана морфологија словачког језика са основним синтаксичким структурама.

Садржај предмета

Теоријска настава

Глаголи – основна карактеристика. Пунозначни – помоћни глаголи. Повратни – неповратни глаголи. Глаголски вид. Граматичке категорије глагола. Глаголски облици грађени од презентске основе. Гаголски облици грађени од презентске основе. Промена помоћног глагола бити и промена неправилних глагола. Глаголски облици грађени од инфинитивне основе. Сложена глаголска времена. Прилози. Семантика, подела, грађење, поређење. Предлози. Везници. Речце. Узвици.

Практична настава

прати наставно-методичке јединице из теоријске наставе.

Литература

Dratva, T.-Buznová, V.: *Slovenčina pre cudzincov.* Bratislava, 1998;

Horák, E.: *Srbochorvátsko-slovenský a slovensko-srbochorvátsky slovník.* Bratislava, 1991;

Pauliny, E.: *Krátka gramatika slovenská.* Bratislava, 1997;

Mistrík, J.: *Moderná slovenčina*. Bratislava, 1984.

Српски језик у контакту са мађарским

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Упис на IV годину студија

Циљ предмета: Усвајање основних знања о односу система српског и мађарског језика. Оспособљавање студената за уочавање и тумачење резултата контакта двају језика.

Исход предмета: Усвојеност основних знања о односу система српског и мађарског језика. Оспособљеност за уочавање и тумачење резултата контакта двају језика.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Основне типолошке карактеристике српског и мађарског језика. Флексија и аглутинација. Основе контрастивне граматике српског и мађарског језика: вокалски и консонантски систем, акценат, творба речи, врсте речи, категорија рода, категорија броја, категорија глаголског вида (аспекта), парадигма именских и глаголских речи, систем заменица, типологија предиката, рекција, синтагматика, конгруенција, реченични комплекс, имперсонална реченица, ред речи.

Резултати контакта мађарског са српским језиком у изразу мађарско-српских билингвалних особа. Типичне манифестације интерференције примарно-секундарног смера на фонетском, морфолошком, синтаксичком и лексичко-семантичком нивоу у мађарско-српском двојезичју.

***Практична настава (вежбе)*:** Анализа литературе. Уочавање и тумачење интерферентних појава у језику билингвалних говорника.

Литература:

Burzan, Mirjana. *Interferencija u predikatu srpskohrvatske rečenice u jeziku učenika mađarske narodnosti*. Novi Sad: Filozofski fakultet u Novom Sadu, Institut za južnoslovenske jezike, 1984.

Deže, Laslo. *Tipološka razmatranja, Kontrastivna gramatika srpskohrvatskog i mađarskog jezika*. br. 1. Novi Sad: Institut za hungarologiju, 1971.

Dezső, László. *Tipološka analiza hrvatskosrpske sintakse i njena usporedba sa sintaksom mađarskog jezika*. Budimpešta: Tankönyvkiadó, 1986.

Mikeš, Melanija, Laslo Deže i Gordana Vuković. *Osnovna pitanja nominalne sintagme, Kontrastivna gramatika srpskohrvatskog i mađarskog jezika*. br. 2. Novi Sad: Institut za hungarologiju, 1972.

Mikeš, Melanija i Ferenc Junger. *Rekcijski odnosi u glagolskoj sintagmi, Kontrastivna gramatika srpskohrvatskog i mađarskog jezika*. br. 5. Novi Sad: Institut za mađarski jezik, književnost i hungarološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, 1979.

Vajda, Jožef. *Padežne mesne i vremenske konstrukcije, Kontrastivna gramatika srpskohrvatskog i mađarskog jezika*. br. 4. Novi Sad: Institut za mađarski jezik, književnost i hungarološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, 1976.

Часописи и зборници: Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Контрастивна језичка истраживања, Примењена лингвистика, Сусрет култура, Језици и културе у времену и простору.

Српски језик у контакту са словачким

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: положен испит Савремени словачки језик 4

Циљ предмета

Упознавање опште теорије језика у контакту и сличности и разлике у граматичком систему српског и словачког језика ради њиховог бољег савладавања.

Исход предмета

Познавање разлика између упоређиваних језика ради унапређивања наставе српског језика у словачким школама.

Садржај предмета

Теоријска настава:

Појам контрастивне анализе и конфронтациона анализа. Досадашња проучавања српског језика у поређењу са словачким и словачког у поређењу са српским. Подударности и разлике у вокалском и консонантском систему српског и словачког језика. Једначење сугласника. Речи са деклинацијом са компаративног аспекта. Стране речи у словачком и српском језику. Глаголи и глаголске граматичке категорије у српском језику у поређењу са словачким. Конфронтациона синтагматика. Интенције глаголске радње у реченици. Контекстуалне речи у српском и словачком језику.

Основне подударности и разлике у стилистици српског и словачког језика. Ортографски принципи у српском језику у поређењу са словачким. Познавање српског језика у селима са већинским словачким становништвом и у селима са мањинским словачким становништвом. Билингвални говорник и култура изражавања. Потреба неговања језичке компетенције.

Практична настава:

Прати наставно-методичке јединице из теоријске наставе.

Литература

Pauliny, E.: *Krátka gramatika slovenská.* Bratislava, 1997;

Станојчић, Ж. – Поповић, Љ.: *Граматика српскога језика*. Београд, 1992;

Турчан, J. : *Контрастивна анализа номиналних синтагми усрпскохрватском и у словачком језику*. Нови Сад, 1985;

Týr, M.: *Číslovky v spisovnej slovenčine a v spisovnej srbochorvátčine.* Nový Sad, 1991.

Узајамне везе српске и мађарске књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Упознавање српско-мађарских књижевних и културалних контаката

од средњег века до периода данашњице.

Исход предмета: Препознавање заједничких ознака и разлика српске и мађарске културе и књижевности.

Садржај предмета

Теоријска настава Увод у методе савремене компаратистике (културолошки приступ, појам традиције, регије, страног контекст)). Разлике и сличности између средњовековне српске културе и културе Мађарске краљевине. Култура Срба на прагу новог доба. Мађарске књижевне и историјске личности у јужнословенској епској традицији. Одлике српског и мађарског просветитељства. Десетерац у поезији мађарских романтичара. Мађарска приповетка са краја 19. века у контексту српске привоветке истог периода. Српски и мађарски модернизам. Стереотипи о Балкану у делима модерних мађарских писаца. Јужнословенски културални простор у виђењу мађарских аутора у Војводини. Данило Киш и мађарски песници. Мађарска рецепција српске постмодерне прозе.

Вежбе Читају се и упоређују одломци српске и мађарске стручне литературе, интерпретирају се епске песме о Угричићима, песме мађарских романтичара написаних у ткз. српском маниру, препеви-адаптације Јована Јовановића Змаја, београдски путопис Дежеа Костолањија, одломци аутобиографије Ота Толнаија *Песник ос свињске масти*, анализирају се мађарски интертекстови у прозним делима Данила Киша и његово схватање Средње Европе, као и мађарска рецепција романа Милорада Павића: *Хазарски речник*.

Литература

Андраш, Давид. Мостови иузајамности, Братство и јединство, Нови Сад 1977;

Ђере Золтан, Тибор Пал, Касаш Александар. Историја Мађара, Београд: Клио 2002;

Историја приватног живота у Срба, Клио, Београд 2012;

Орел, Катрин. Средња Европа –од идеје до историје, Београд: Клио 2012;

Пал, Шандор. Двојица у истој кожи, Ириг: Српска читаоница и књижница 1993;

Покаи, Петар. 1100-годишњица досељавања Мађара у Војводину, Нови Сад 1997;

Пот, Иштван. Српско-мађарски културни односи у XIX веку, Г Милановац - Београд-Нови Сад: Дечје новине-Вукова задужбина-Матица српска 1993;

Радич, Викторија. Данило Киш. Живот, дело, бревијар, Београд: Форум писаца 2005;

Сели, Иштван. Изабране студије, Нови Сад 1980;

Циндори Шинковић, Марија. Ендре Ади у српској књижевности (1906-2006), Београд-Нови Сад: Институт за књижевност и уметност-Форум 2007;

Чудић, Марко: Неки стереотипи о Балкану у краткој прози модерних мађарских писаца (Деже Костолањи и. Кукорели, Ендре. Књижевна историја, 2006, 130, 599-610.

Историја мађарске културе

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Нема

Циљ предмета

Упознати студенте са елементима, карактеристикама, токовима, личностима и периодима историјом мађарске културе са посебним освртом на дуализму номадске и хришћанске културе.

Исход предмета

Савладање основних знања о токовима и карактеристикама мађарске културне историје**.**

Садржај предмета

Теоријска настава: Порекло Мађара. Номадска култура. Арпадовићи. Хришћанска култура, писменост Мађара у средњем веку. Анжујци и Јагелонци. Ера ренесансе: Библиотека Корвиниана, прва штампана књига. Културе троделне државе. Протестантизам, рађање културе на матерњем језику. Протуреформација и барок у Мађарској култури. Просветитељство и класицизам. Станишта, насеља и кућа у новом поднебљу. Настанак градског живота у Мађарској. Живот у монархији: пољопривреда, сточарство, регулисање Дунава, канали. Национална култура XIX. века: књижевност, ликовне уметности. Култура Мађара у XX. веку: музика, филм, позориште. Модерна и постмодерна.

Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад Предавање, презентације, дискусије.

Литература

Бабић, Сава: Мађарска цивилизација. Суботица, Сента, Нацонални савет мађарске националне мањине, Завод за културу војвођанских Мађара, 2009.

Бањаи, Јанош: Заштићени губитник. Студије, есеји. Нови Сад, Адреса, 2008.

Беке, Ласло: Мађарско сликарство данас. Нови Сад, 2000.

Рокаи, Петер –Золтан Ђере–Тибор Пап: Историја мађара. Београд, 2002.

Унгер, Мађаш –Ото Саболч: Историја Мађарске

http://www.forumliber.rs/pdf/books/Unger-Sabolc%20ISTORIJA%20MADJARSKE.pdf

Чањи, Ержебет: Моделирање интеркултуралне мреже jeans прозе у војвођанској мађарској књижевности. = Поља, 462, 2010, 140–143.

Чолаковић, Енвер: Златна књига мађарске поезије. Загреб, 1978.

Историја словачке културе

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 6

Услов:Нема

Циљ предмета

Упознати студенте са најзначајнијим догађајима у словчкој култури и најзначајнијим представницима словачке културе.

Исход предмета

Студенти треба да стекну основна знања о словачкој култури.

Садржај предмета

Теоријска настава

Кратак преглед историје словачког народа. Етнологија и народна култура: занимања, јела, ношња, архитектура, обичаји, народно ствараларство. Кратак преглед историје

словачког језика. Основни словачки дијалекти. Кратак преглед развоја словачке књижевности. Словачко позориште, словачка ликовна уметност.

Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Семинарски рад.

Литература

Žigo, P a kol: *Kapitoly z dejín skovenskej kultúry.* Bratislava : AEP, 2004;

Kovač, D.: *Istorija Slovačke.* Novi sad: Vojvodjanska akademija nauka i umetnosti, SAV, 2012.

Војвођанска мађарска књижевност - методичке апликације

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Нема

Циљ предмета:Упознавање студената са настанком, формирањем, статусом и основним одликама војвођанске мађарске књижевности.

Исход предмета

Препознавање карактеристика регионалног идентитета, упознавање књижевних токова и књижевних институција војовођанских мађара. Артикулисање самосталне критичке мисли о војвођанској мађарској књижевности.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Предисторија и културна историја региона. 2. Почеци и прве институције мађарске књижевности у Војводини. 3. Теорија локалног колорита и „војвођанска“ авангарда. 4. Корнел Сентелеки као оснивач и уметник. 5. Женско писмо између два светска рата. 6. Улога часописа између два светска рата. 7. Улога часописа у формирању српско-мађарских књижевних контаката. 8. Часопис „Ај Симпозион“ и млади ствараоци шездесетих година окупљени око часописа. 9. Поезија Ота Толнаија и Иштвана Домонкоша. 10. Прозно стваралаштво Ласла Вегела и Нандора Гиона. 11. Перформансе, хепенинзи, гласновна и визуелна уметничка дела: Каталин Ладик и Балинт Сомбати. 12. Антологије у преводу. 13. Преводи и настанак књижевног канона. 14. Најновија генерација младих стваралаца.

Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Читање текстова и формирање критичког мишљења о савременој војвођанској мађарској књижевности.

Литература

Бабић, Сава.*Српска рецепција мађарске књижевности,* Нови Сад: Матица српска, 2003;

Бори, Имре. *Књижевност југословенских Мађар,* Нови Сад: Матица српска, 1976;

Бори, Имре. Хид 1934–1984*,* Novi Sad: Forum, 1984;

Bori, Imre. *A jugoszláviai magyar irodalom története*, Београд–Нови Сад: Завод за уџбенике, Форум, 1999;

Вицко, Арпад уред.*Једина прича. Антологија прозе,* Нови Сад Форум, 2003;

Сели, Иштван ет ал. *Корен и крила,* Нови Сад: Матица српска, 1986;

Сели, Иштван ет ал. *Неоибчни поклон,* Нови Сад: Матица српска, 1983;

Toldi, Éva. *Egyetlen történeteink,* Miskolc: Felsőmagyarország Kiadó, 2010;

Harkai Vass Éva. Sárszegtől délre,Lavik 92—Timp, Topolya, 2009;

Hózsa, Éva. *A novella Vajdaságban,* Újvidék: ВТК - Vajdasági Magyar F. K., 2010.

Војвођанска словачка књижевност - методичке апликације

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов:Нема

Циљ предмета

Упознавање студената са основним токовима и делима у књижевном стваралаштву Словака у Војводини, при чему се посебни нагласак ставља на њен регионални карактер, односно везе које ова књижевност остварује са књижевним стваралаштвом у

Словачкој као и везе са југословенским, пре свега српским књижевним контекстом

Исход предмета

Овим курсом студент добија својеврсни пресек књижевног стваралаштва војвођанских Словака у њиховој двестапедесет година дугој историји.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Почеци књижевног стваралаштва војвођанских Словака 2. Почеци модерног песништва војвођанксих Словака: поезија Паља Бохуша 3. Два правца развоја словачке војвођанске прозе - антологија *Јахач из Туркменије* 4. Поезија Михала Бабинке 5. Поезија Вјере Бенкове 6. Збирка приповетки Јураја Тушјака *Крчма* 7. Поезија Вићазослава Хроњеца 8. Прозно стваралаштво Вићазослава Хроњеца – збирка *Стаклени ветар* 9. Поезија "Генерације у властитој сенци" (Мирослав Демак, Михал Ђуга, Златко Бенка, Мирослав Дудок) 10. Постмодерне тенденције у словачкој војвођанској прози 11. Песничка "Генерација Х" 12. Роман Мартина Пребуђиле *Ма дај насмеши се*

Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Вежбе и семинарски рад.

Литература

Харпањ, Михал: *Јахач из Туркменије.* Нови Сад, 1973.

Харпањ, Михал: *Песме Михала Бабинке.* Нови Сад ,1985.

Хроњец, Вићазослав: *Слово по кожи*. Ириг, 1975.

Хроњец, Вићазослав: *Заједничко око*. Нови Сад, 1985.

Светлик, Адам: *Плима сржи / Прилив дрене*. Смедерево, 2003.

Савремени мађарски језик 1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета Циљ је да студенти, будући наставници стекну знања о специфичним карактеристикама мађарског језика, који ће бити матерњи ученицима којима ће они предавати српски као језик средине у основним и средњим школама.

Исход предмета

Студенти ће се упознати са типолошким и генетским карактеристикама као и са фонетским системом мађарског језика, како би били у стању да предвиде и разумеју тешкоће и грешке које ће њихови будући ученици правити приликом учења српског језика и самим тим бити успешнији у преношењу знања српког језика.

Садржај предмета

Теоријска настава

Увод у мађарску лингвистику, место мађарског језика у генетској и типолошкој подели језика света, карактеристике мађарског фонолошког система, самогласници, сугласници, подела гласова по разним основама, принцип хармоније самогласника, сугласничке гласовне промене, слогови у мађарском језику, акценат речи, интонација речи, правописна начела мађарског језика.

Практична настава:

Практична настава прати теоретску наставу, увежбавају се методичке јединице и анализирају разни језички нивои. Студенти самостално припремају реферате и обављају студијски истраживачки рад у вези са темама теоријске наставе.

Литература

Бугарски, Ранко: Увод у општу лингвистику. Београд – Нови Сад, Завод за уџбенике и наставна средства 1991.

Бугарски, Ранко: Језици. Нови Сад, Матица српска, Библиотека Свезнање 1993.

Бугарски, Ранко: Писмо. Нови Сад, Матица српска, Библиотека Свезнање 1996.

Ивић, Милка: Правци у лингвистици (1-2). Београд, Библиотека XX век. /

Јакобсон, Роман: Лингвистика и поетика Београд, Нолит. Библиотека сазвежђа 1966.

Јакобсон, Роман - Морис Хале: Темељи језика. Загреб, Глобус, Библиотека Theoria universalis 1988.

Кристал, Дејвид: Енциклопедијски речник модерне лингвистике. Београд, Нолит 1988.

Фердинанд де Сосир: Општа лингвистика. Београд, Нолит. Библиотека сазвежђа 1969.

Савремени словачки језик 1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Нема

Циљ предмета

Упознавање студената са структуром и главним законитостима словачког као западнословенског језика, који је и језик словачке народности у Војводини. Студенти треба да се оспособе за самостално, језички коректно усмено и писмено комуницирање и праћење одговарајуће стручне литературе на словачком језику. У оквиру овог курса треба да савладају градиво из фонетике и фонологије словачког језика.

Исход предмета

Примена практичних знања из фонетике и правописа словачког језика.

Садржај предмета

Теоријска настава

Основни подаци о Словацима и словачкој народности у Војводини. Место словачког језика међу осталим словенским језицима. Основне етапе у развитку словачког књижевног језика. Принципи словачког правописа. Гласовни систем словачког језика. Самогласници. Дифтонзи. Сугласници. Словачки правопис. Писање ипсилона Умекшавање сугласника. Слог и његове особине. Прозодијска обележја. Квантитет. Акценат у словачком језику. Једначење сугласника по звучности. Једначење сугласника по месту и начину творбе.

Практична настава

прати наставно-методичке јединице из теоријске наставе.

Литература

Dratva, T.-Buznová, V.: *Slovenčina pre cudzincov.* Bratislava, 1998;

Horák, E.: *Srbochorvátsko-slovenský a slovensko-srbochorvátsky slovník*. Bratislava, 1991;

Mistrík, J.: *Moderná slovenčina.* Bratislava, 1984;

Pauliny, E.: *Krátka gramatika slovenská.* Bratislava, 1997.

Енглески језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ предмета јесте да студенти утврде претходно стечено знање енглеског језика и даље унапређују знање вокабулара и граматике, као и да развијају језичке вештине обрађујући теме прилагођене предвиђеном нивоу знања.

Исход предмета

До краја курса студенти савладавају градиво покривено првом половином укупног броја лекција у уџбенику достижући ниво знања између нижег средњег (*pre-intermediate*) и средњег (*intermediate*) нивоа.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем елемената традиционалног приступа и комуникативног метода, студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом, те развијају језичке вештине слушања, читања, говора и писања кроз разноврсне вежбе.

Тематске целине: слободно време, значајни догађаји из приватног живота, свакодневна рутина и посао, посебне прилике и празници, опис физичког изгледа и карактера, одмор и путовање, амбиције и снови.

Граматичке јединице: упитне конструкције; *Present Simple*; *Past Simple*; модални глаголи *should*, *can*, *have to*; *Present Continuous* и *Present Simple*; *Present Continuous* са значењем будућности; компарација придева; конструкције са *going to*, *planning to*, *would like to*, *would rather*; конструкција са *will*; *Present Perfect* и *Past Simple*.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook, Mini-dictionary. Longman: London.

Cunningham, G. & Redstone, C. (2012). *Face2face. 2nd edition. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. CUP: Cambridge.

Oxenden, C, Latham-Koenig, C. & Seligson, P. (2005). *New English File. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. OUP: Oxford.

Енглески језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик А2.1

Циљ предмета

Циљ предмета јесте да студенти наставе да унапређују знање вокабулара и граматике, као и да развијају језичке вештине обрађујући теме прилагођене предвиђеном нивоу знања.

Исход предмета

До краја курса студенти савладавају градиво покривено другом половином укупног броја лекција у уџбенику достижући очекивани средњи ниво знања (*intermediate*).

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем елемената традиционалног приступа и комуникативног метода, студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом, те развијају језичке вештине слушања, читања, говора и писања кроз разноврсне вежбе.

Тематске целине: различите земље и културе, живот некад и сад, здравље, интересовања, предмети у свакодневној употреби, одговарајућа особа за посао, новац, имагинарне ситуације.

Граматичке јединице: употреба чланова и квантификатора; модални глаголи *may, might, will*; конструкције са употребом садашњег времена и везника *if, when, before*; *Past Continuous*; конструкција *used to*; герунд; пасивне конструкције; *Present Perfect Continuous*, и *Present Perfect Simple*; *Past Perfect*; кондиционалне реченице.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook, Mini-dictionary. Longman: London.

Cunningham, G. & Redstone, C. (2012). *Face2face. 2nd edition. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. CUP: Cambridge.

Oxenden, C, Latham-Koenig, C. & Seligson, P. (2005). *New English File. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. OUP: Oxford.

Енглески језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ предмета је да, у контекстима које даје литература, студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Теме покривене у првих шест поглавља (модула) курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора, обухватају: представљање себе и упознавање других, успомене, различите земље и поднебља, животне приче, планове за будућност, вести и медије.

Граматичке јединице које се обрађују су: питања и кратки одговори, глаголска времена (*Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, Present Perfect Simple, Present Perfect Continuous*), конструкције за изражавање будућности, поређење придева са изражавањем суптилнијих разлика, пасив, први кондиционал.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Students' book with Mini-dictionary. Pearson: London.

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Workbook. Pearson: London.

Енглески језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б1.1

Циљ предмета

Циљ предмета је да, у контекстима које даје литература, студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Теме покривене у других шест поглавља (модула) курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора, обухватају: друштвене контакте, важне проналаске и објекте, друштво и будућност, необичне приче, правила и слободе, дилеме и одлуке.

Граматичке јединице које се обрађују су: изражавање спонтаних одлука и предвиђања, односне реченице, квантификатори, глаголска времена (*Past Simple, Past Perfect*), први, други и трећи кондиционал, неуправни говор, изражавање обавезе и дозволе у садашњости и прошлости.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Students' book with Mini-dictionary. Pearson: London.

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Workbook. Pearson: London.

Енглески језик Б2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.1, течно читање и разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говореног језика, овладавање вештином писања текстова на опште теме, усмено изражавање ставова и мишљења, разумевање елемената култура енглеског говорног подручја.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик енглески, да износи своје ставове релативно течно и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Практична настава:Вежбе

Комбиновањем традиционалног приступа и комуникативног метода у оквиру курса се развијају све језичке вештине. Настава обухвата прву половину наставних јединица одабране литературе. Обрађују се теме прошлости и садашњости, породице и дома, постигнућа и изума, ума. Обрађују се следеће граматичке целине: понављање глаголских времена, помоћни глаголи, творба именица, герунда и придева, наративна глаголска времена, пасив, перфективна времена, чланови.

Литература

Cunningham, S. & P. Moor (2007). *New Cutting Edge Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook, Mini-dictionary. London: Longman.

Crace, A. & Acklam, R. (2012). *New Total English Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. London: Pearson.

Soars, L. & Soars, J. (2006). *New Headway Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. Oxford: Oxford University Press.

Енглески језик Б2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б2.1

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.2, течно читање и разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говореног језика, овладавање вештином писања текстова на опште теме, усмено изражавање ставова и мишљења, разумевање елемената култура енглеског говорног подручја.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик енглески, да износи своје ставове релативно течно и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем традиционалног приступа и комуникативног метода у оквиру курса се развијају све језичке вештине. Настава обухвата другу половину наставних јединица одабране литературе. Обрађују се теме животних успона и падова, ума, успеха и славе, комуникације међу људима, савремених достигнућа науке. Обрађују се следеће граматичке целине: релативне клаузе, герунд и инфинитив, модални глаголи, будућа глаголска времена, хипотетичке ситуације, управни и неуправни говор.

Литература

Cunningham, S. & P. Moor (2007). *New Cutting Edge Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook, Mini-dictionary. London: Longman.

Crace, A. & Acklam, R. (2012). *New Total English Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. London: Pearson.

Soars, L. & Soars, J. (2006). *New Headway Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. Oxford: Oxford University Press.

Енглески језик Б2.3

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б2.2

Циљ предмета

Даљи развој кодне и комуникативне компетенције на енглеском језику на нивоу Б2.3 (по класификацији Савета Европе) и оспособљавање студената за разумевање различитих типова писаних и говорних текстова и њихове структуре као и за успешну комуникацију у различитим друштвеним ситуацијама.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме сложеније текстове који се баве конкретним и апстрактним темама, да препозна структуру неких основних типова текстова и у њима пронађе потребне информације, да учествује у разговору на разне теме, да у разговору затражи појашњења и да их разуме, да изрази своје мишљење и да га аргументује, а да при том употребљава разноврстан вокабулар и граматичке структуре.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

У оквиру предмета студенти практично развијају језичке вештине разумевања говорног језика, читања, усменог и писменог изражавања. Обрађују се граматичке и речничке јединице примерене наведеном нивоу уз употребу савремених наставних метода и расположивих средстава, уз обраду тематских целина из прве половине уџбеника.

Литература

Newbrook, J., Wilson, J. and Acklam, R. (2008). *FCE Gold Plus*. Coursebook and Exam Maximiser. Pearson Education, Harlow.

Haines, S and Stewart, B. (2008). *First Certificate Masterclass*. Student's book and Workbook OUP, Oxford.

Longman Dictionary of Contemporary English. 5th ed. Pearson Education, Harlow.

Oxford Advanced Learner's Dictionary. 8th ed. OUP, Oxford.

Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. Macmillan Education, Oxford.

Енглески језик Б2.4

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б2.3

Циљ предмета

Даљи развој кодне и комуникативне компетенције на енглеском језику на нивоу Б2.3 (по класификацији Савета Европе) и оспособљавање студената за разумевање различитих типова писаних и говорних текстова и њихове структуре као и за успешну комуникацију у различитим друштвеним ситуацијама.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме сложеније текстове који се баве конкретним и апстрактним темама, да препозна структуру неких основних типова текстова и у њима пронађе потребне информације, да учествује у разговору на разне теме, да у разговору затражи појашњења и да их разуме, да изрази своје мишљење и да га аргументује, а да при том употребљава разноврстан вокабулар и граматичке структуре.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

У оквиру предмета студенти практично развијају језичке вештине разумевања говорног језика, читања, усменог и писменог изражавања. Обрађују се граматичке и речничке јединице примерене наведеном нивоу уз употребу савремених наставних метода и расположивих средстава, уз обраду тематских целина из друге половине уџбеника.

Литература

Newbrook, J., Wilson, J. and Acklam, R. (2008). *FCE Gold Plus*. Coursebook and Exam Maximiser. Pearson Education, Harlow.

Haines, S and Stewart, B. (2008). *First Certificate Masterclass*. Student's book and Workbook OUP, Oxford.

Longman Dictionary of Contemporary English. 5th ed. Pearson Education, Harlow.

Oxford Advanced Learner's Dictionary. 8th ed. OUP, Oxford.

Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. Macmillan Education, Oxford.

Француски језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан један од студијских програма на Филозофском факултету

Циљ предмета:

Стицање основних језичких вештина и основне комуникативне компетенције француског језика.

Исход предмета

Студенти су у стању да поздраве и да се представе на француском, као и да представе неког. Могу да позову и да одговоре на позив.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: Поздрављање. Представљање. Израђавање личног става. Коришћење формулара. Позивање и одговор на позив.

Култура и цивилизација: Основни појмови о Француској и другим франкофоним земљама.

Граматика: Презент правилних и најчешћих неправилних глагола. Члан (одређени, неодређени и сажети). Број. Род. Постављање питања. Негација. Личне заменице (ненаглашене и наглашене).

Лексика: Најчешће употребљаване речи у свакодневној комуникацији.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на елементарном нивоу.

Литература

Girardet, J. et Pécheur, J., *Campus 1*, CLE International, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/положен испит из Француског језика – почетни курс I (А1.1)

Циљ предмета:

Стицање језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на нивоу А1 учења француског језика.

Исход предмета

Студенти владају комуникативном компетенцијом француског језика на нивоу А1 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: изражавање слагања и неслагања. Изражавање података о личном животу. Сналажење у простору и времену. Изражавање личног мишљења.

Култура и цивилизација: свакодневни живот у Француској. Градови у Француској. Празници. Сликарство. Музика.

Граматика: Passé composé. Показни и присвојни придеви. Предлози. Презент индикатива и императива повратних глагола. Изражавање времена. Изражавање циља, узрока, последице и опозиције.

Лексика: најчешће употребљаване речи које се односе на околину, породицу, свакодневни живот.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на нивоу А1.

Литература

Girardet, J. et Pécheur, J., *Campus 1*, CLE International, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/положен испит из Француског језика – почетни курс II (А1.2) **или** владање француским језиком на нивоу А1 европског језичког оквира (провера тестом на почетку године).

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво А2 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти у потпуности владају комуникативном компетенцијом на нивоу А1 европског језичког оквира, као и појединим елементима комуникативне компетенције на нивоу А2 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: описивање прошлих догађаја.

Култура и цивилизација: историја Француске. Исхрана у Француској. Географија Француске.

Граматика: Passé Composé. Партитивни члан. Изражавање количине.

Лексика: Речи које се користе за физичко и психолошко описивање људи, описивање ситуације, догађаја и околине. Описивање личних активности и доживљаја. Изражавање трајања.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање оквирно на нивоу А2.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 1*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Од слушан/положен испит из Француског језика – нижи средњи I (А2.1)

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво А2 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти владају комуникативном компетенцијом француског језика на нивоу А2 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: Коментар новинских чланака. Изражавање жеље, обавеза, забрана. Давање и тражење дозволе. Тражење информација у научним текстовима.

Култура и цивилизација: Књижевност. Медији у Француској. Французи и здравље. Исхрана у Француској. Живот у франкофоним земљама.

Граматика: Изражавање будућности. Заменице директног и индиректног објекта. Просте релативне заменице. Прилози. Партитивни члан. Présent progressif et passé récent. Компарација придева.

Лексика: Изражавање навика и уобичајених радњи. Речи из домена разних професионалних активности. Речник из домена здравља.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на нивоу А2.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 1*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Владање француским језиком на нивоу А2 европског језичког оквира (провера тестом на почетку године).

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво Б1 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти у потпуности владају комуникативном компетенцијом на нивоу А2 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: описивање прошлих догађаја. Живот у граду.

Култура и цивилизација: историја Француске. Исхрана у Француској. Географија Француске.

Граматика: Passé Composé/Imparfait. Партитивни члан. Изражавање количине. Кондиционал.

Лексика: Речи које се користе за физичко и психолошко описивање људи, описивање ситуације, догађаја и околине. Описивање личних активности и доживљаја. Изражавање трајања.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање оквирно на нивоу Б1.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 2*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/положен испит из Француског језика – средњи I (Б1.1)

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво B1 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти владају комуникативном компетенцијом француског језика на нивоу А2 и појединим елементима нивоа Б1 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: Коментар новинских чланака. Изражавање жеље, обавеза, забрана. Давање и тражење дозволе. Тражење информација у научним текстовима.

Култура и цивилизација: Књижевност. Медији у Француској. Французи и здравље.

Граматика: Изражавање будућности. Сибжонтив. Релативна заменица: dont. Плускамперфекат. Заменице директног и индиректног објекта.

Лексика: Изражавање навика и уобичајених радњи. Речи из домена разних професионалних активности. Речник из домена здравља.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на нивоу Б1.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 2*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Италијански језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета разумевање и употреба италијанског језика у свакодневним приликама; представити себе и друге, дати о себи и другима основне податке (порекло, адресу, телефон,...), тражити сличне податке и информације.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А1 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Италијански алфабет. Акценат. Појам дифтонга, трифтонга и хијата. *Elisione, troncamento*. Род и број именица и придева. Одређени и неодређени члан. Предлози и спајање предлога са одређеним чланом. Заменице: личне заменице у функцији субјекта, ненаглашене и наглашене личне заменице у функцији директног објекта. Повратне заменице. Показни придеви и заменице (*questo, quello*). Посесивни придеви и заменице. Речце *ci, ne*. Правилни глаголи све 3 конјунгације у презенту *(indicativo presente*). Модални глаголи: *volere, potere, dovere.* Неправилни глаголи: *fare, dare, stare, andare, sapere, venire, uscire, dire, bere, piacere, dispiacere*. Прилози за место, време, начин. Основни и редни бројеви до 1000.

Лекторске вежбе: оспособљавање студената за коректан изговор речи и реченица; усмено и писмено разумевање кратких и елементарних италијанских текстова са освртом на елементе италијанске културе и цивилизације (основни појмови о италијанској географији, италијанским градовима, свакодневним навикама Италијана и типичном начину исхране).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему.

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 1*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

Италијански језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан/ положен испит из Италијанског језика А1.1

Циљ предмета Разумевање и употреба фреквентних реченица у разним приликама (у јавном и приватном животу). Комуницирање у простим и рутинским ситуацијама. Писање кратких и једноставних текстова у циљу комуникације, интеракције и описивања.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А1 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Посесивни придеви и заменице. Компарација придева: компаратив и суперлатив (релативини и апсолутни). Неодређени придеви и заменице. Заменице: наглашене и ненаглашене личне заменице у функцији индиректног објекта. Повратни глаголи. Безлична форма.Прошла времена *passato prossimo* и *imperfetto* (облици и употреба). Кондиционал прости (облици). Основни и редни бројеви преко 1000.

Лекторске вежбе: Увежбавање изговора речи и реченица, усмено и писмено изражавање на италијанском језику уз коришћење једноставних текстова са елементима италијанске културе и цивилизације који се односе на савремени живот (становање, одевање, слободно време, спорт).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему.

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 1*, Firenze 2001

L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 2*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

Италијански језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан/ положен испит из Италијанског језика А1.2

Циљ предмета

Добро сналажење у једноставној комуникацији и израда кратких, тематски разноврсних текстова (опис искуства, догађаја у прошлости, опис будућности, исказивање снова, жеља, планова, и наредби).

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А2 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе морфосинтаксе: Употреба прошлих времена (*imperfetto* и *passato prossimo*).Футур (облици и употреба). Релативне заменице. Императив (облици и употреба). Императив са здруженим заменицама. Кондиционал прости (различите употребе).

Лекторске вежбе: Увежбавање изговора речи и реченица, усмено и писмено изражавање на италијанском језику уз коришћење једноставних текстова са елементима италијанске културе и цивилизације који се односе на савремени живот (опис личности и карактера, активности у слободно време, одлазак у биоскоп и позориште, посета музеју, здрава исхрана и прехрамбене навике, људско тело, здравље и спорт).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему.

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 2*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

Италијански језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан/ положен испит из Италијанског језика А2.1

Циљ предмета

Razумевање главне мисли комплексних текстова са конкретним и апстрактним темама.

Добро сналажење у комуникацији са говорницима италијанског језика и изради кратких, тематски разноврсних текстова.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А2 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Увођење хипотетичних реченица (први тип). Прошла времена индикатива: *trapassato prossimo, passato remoto* (облици). Упоредна примена имперфекта, перфекта и осталих прошлих времена. Увод у слагање времена. Увођење конјунктива презента и прошлог времена (облици и основна употреба). Кондиционал прошли (облици и употреба).

Лекторске вежбе: Увежбавање изговора речи и реченица, усмено и писмено изражавање на италијанском језику уз коришћење једноставних текстова са елементима италијанске културе и цивилизације који се односе на савремени живот (опис стамбеног простора, представљање пријатеља, комуникација у пословном контексту, опис живота у граду и на селу).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему. Неговање разноврсне лексике у усменом и писменом изражавању на италијанском језику,

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 2*, Firenze 2001

L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 3*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан / положен испит из Италијанског језика А2.2/ познавање италијанског језика (савладан А2 ниво Заједничког европског референтног оквира)

Циљ предмета Разумевање разноврсних текстова било конкретног, било апстрактног садржаја.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за Б1 ниво Заједничког европског референтног оквира. Комуницирање у сложенијим ситуацијама са италијанским говорницима. Писмено изражавање на основу ширег избора тема.

Садржај предмета

Практична настава за Италијански језик Б1.1 (0+4) састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекотрских вежби (0+1), и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Ревизија времена и начина. Слагање времена у целости. Конјунктив имперфекта и плусквамперфекта (облици и употреба). Посебни облици компарације придева.

Лекторске вежбе: оспособљавање студената за усмено и писмено излагање садржаја и коментара на разноврсне тематике из историје италијанске књижевности од XIX века до данашњих дана као и на попратне културне и цивилизацијске појаве (утицај медија и реклама, облици савремене комуникације, промењена улога породице).

Вежбе обраде текста и говора: тумачење и анализа изворних текстова (говорних и писаних), стимулисање писменог и усменог изражавања.

Литература

Основни приручник: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 3*, Firenze 2001

Додатна литература :

G. Patota, *Grammatica di riferimento della lingua italiana per stranieri*, Firenze 2003

N. Zingarelli, *Vocabolario della lingua italiana*, Bologna 2004

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/ положен испит из Италијанског језика Б1.1

Циљ предмета

Razумевање главне мисли комплексних текстова са конкретним и апстрактним темама. Вођење течне конверзације са италијанским саговорницима о друштвеним и професионалним темама.

Исход предмета

Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за Б1 ниво Заједничког европског референтног оквира. Комуницирање у сложенијим ситуацијама са италијанским говорницима. Састављање јасних и сложених текстова, структурално и кохерентно добро повезаних.

Садржај предмета

Практична настава за предмет Италијански језик Б1.2 (0+4) састоји се од вежби морфосинтаксе (0+2), лекотрских вежби (0+1), и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе морфосинтаксе: Герунд прошли. Инфинитив прошли. Хипотетичне реченице у целости. Директни и индиректни говор. Увежбавање слагања времена. Пасив.

Лекторске вежбе: Неговање разноврсне лексике у усменом и писменом изражавању на италијанском језику, иначе и у циљу усвајања основне терминологије из разних области савремене италијанске културе (екологија, међуљудски односи, здрава храна и генетски модификована исхрана, опис туристичких места у Италији, италијанска гастрономија).

Вежбе обраде текста и говора: тумачење и анализа изворних текстова (говорних и писаних), стимулисање писменог и усменог изражавања.

Литература

Основни приручник: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 3*, Firenze 2001

Додатна литература: G.. Patota, *Grammatica di riferimento della lingua italiana per stranieri*, Firenze 2003

N. Zingarelli, Vocabolario della lingua italiana, Bologna 2004

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996

Мађарски језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са карактеристикама мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Исход предмета

Студенти по завршетку курса треба да разумеју и да се оспособе да врше најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у првих пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: поздрављање, упознавање, представљање, основно сналажење у простору, куповина, боје, попуњавање једноставних личних обарзаца.

Студентима се предочава генолошка и типолошка различитост између српског и мађарског језика, аглутинативо својство мађарског језика.

Граматичке јединице које се обрађују су: гласови у мађарском језику, значај дужине гласова, принцип хармоније самогласника, реченице са именским предикатом, чланови, основни прилози за место, постпозиције, месни падежни наставци, акузатив, основни и редни бројеви, коњугација глагола субјекатске промене, мхожина именских речи, датив, глаголски префикси, придеви, боје, изражавање присвојног односа (једнини), потенцијал (глаголи на –hat) у мађарском језику.

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета А1.1. или тест одговарајућег нивоа

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са карактеристикама мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Исход предмета

Студенти по завршетку курса треба да разумеју и да се оспособе да врше најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у следећих пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: стан и становање, успостављање формалне комуникације, колико има сати, изражавање временског односа, делови тела, посета лекару, облачење, лична хигијена, посете, сналажење у саобраћају, распоред дневних акривности.

Граматичке јединице које се обрађују су: основи прилози за место, месни падежни наставци; инесив, супересив, као и акузатив, илатив и сублатив, конјугација глагола објекатске промене у множини, елатив и делатив, адесив, аблатив, и датив, глаголски префикси, темпорал, ред речи глаголских префикса, присвојни лични наставци, изражавање присвојних односа (у множини), инструментал, прошло време (субјектска и објекатска промена) у мађарском језику.

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета А1.2. или тест одговарајућег нивоа

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти још боље упознају са карактеристикама мађарског језика, да утврде претходно знање мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику, да даље уче вокабулар и граматику и развијају језичке вештине, обрађујући теме прилагођене њиховом нивоу знања.

Исход предмета

Добивши основна знања из граматике мађарског језика стварају се предуслови за могућност обављања основне усмене и писмене комункикације на мађарском језику.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у следећих пет поглавља курса, односно следећих пет лекција из уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: родбински називи у мађарском језику, куповина, у ресторану: назив јела и пића, намештај и уређење стана, градови, знаменитости градова, животиње, природне појаве, спорт, канцеларија, канцеларијски намештај, професионална оријентација.

Граматичке јединице које се обрађују су: знак за множину поседа, објекатска конјугација глагола, инструментал, личне заменице у падежима, зависне месне реченице, показне заменице у падежима, прилози за начин, прошло време глагола, наставак –lak/lek, временске реченице, компарација придева, присвојне заменице, императив, индиректни говор, будуће време

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета А2.1. или тест одговарајућег нивоа

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са карактеристикама мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Исход предмета

Усвајање граматичких јединица и знања везаних за формирање озбиљнијих текстова. Стварају се предуслови за комуникаицију на вишем, напредном нивоу.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене преосталих пет поглавља књиге, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: путовања, летовање, зимовање, празници, годишњице, прославе, куповина, распродаје, позориште, биоскоп, градски саобраћај, упутства за долађење на одредиште, саобраћајни прописи, проналажење изгубљених ствари.

Граматичке јединице које се обрађују су: зависне речеинце, упућивачке речи и везници, конјугација инфинитива, узрочне реченице, упитна речца »–е«, конструкције са модалним глаголима, саставне независне реченице, субјекатске и објекатске зависне реченице, кондиционал глагола, раставне независне реченице, експликативне зависне реченице, жељне реченице, каузативни глаголи, глаголски придеви и прилози, суфикси за грађење речи.

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: положен квалификациони тест са одговарајућим бројем бодова или положен испит Мађарски језик А2.2.

Циљ предмета

Циљ предмета је да у контекстима које даје литература студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1.1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у првих пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: представљање себе и упознавање других, успомене, разговор о биографији својој и познатих личности, животне приче, планови за будућност, сналажења на јавним местима (банка, пошта), у саобраћајним ситуацијама (знаци, прекршаји, конверзација са саобраћајном полицијом итд.).
Граматичке јединице које се обрађују су: заменице (посебно односне, реципрочне и повратне), употреба и правопис датума, компарација придева и прилошке одредбе за начин који се граде од компаратива придева, присвојни знак –é, изражавање упоређивања и одређивање степена и мере, императив глагола.

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Мађарски језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан предмет Мађарски језик Б1.1.

Циљ предмета

Циљ предмета је да у контекстима које даје литература студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1.2 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава

Теме покривене у других пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: друштвени контакти, лечење (амбулантно и болничко), разговор о верским и државним празницима (обичаји и начин прославе), временске прилике, путовања, прописи у вези са путовањима (осигурање, царина итд.), важни проналасци и објекти, необичне приче, правила и слободе, дилеме и одлуке.
Граматичке јединице које се обрађују су: релативне глаголске основе испред императива, и неправилни облици, одређена коњугација интранзитивних глагола, индиректни говор, будуће време глагола, узрочне зависне реченице, употреба императивног облика глагола у сложеним реченицама, изражавање намене, употреба инфинитива уз модалне глаголе и придевске предикате.

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Мађарски језик Б2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: резултат са дијагностичког теста пре почетка наставе или положени испити средњег нивоа Б1.2.

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.1 (класификација Савета Европе), течно читање и добро разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говорног језика, овладавање вештином писања краћих текстова на опште теме, усмено изражавање мишљења, ставова, планова и жеља, разумевање елемената културе мађарског говорног подручја (историја, обичаји, празници, друштвено уређење, медији, поткултуре)

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, укључујући и специјализоване садржаје из области своје струке, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик мађарски, да износи своје ставове релативно течно и без напора и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом мађарског језика кроз разноврсне вежбе у којима су подједнако заступљене све језичке вештине. Поред тога, студенти се упознају са аспектима мађарске културе. Настава обухвата пет јединица наведене литературе.

Теме: разговор о кваровима на аутомобилу и апарата у кући, поправка истих, разговор о спорту, честитке поводом разних догађаја (имендана, поводом венчања, рођења детета, унапређења), огласи и оглашавање, разговори у вези са огласима, интервјуи, разговори око запошљавања и однос са претпостављенима, жалбе, молбе, учтиво обраћање у кондиционалу.
Граматика: изражавање узрочних односа, употреба конструкција са инфинитивом, контрукција „szokott + ni“ са и без модалног глагола, саставне независно сложене реченице, експликативне и закључне зависне реченице, кондиционал садашњи и прошли, субјекатска и објекатска коњугација у кондиционалу, супротне независне реченице

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Мађарски језик Б2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: резултат са дијагностичког теста пре почетка наставе или положени испити средњег нивоа Б2.1.

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.1 (класификација Савета Европе), течно читање и добро разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говорног језика, овладавање вештином писања краћих текстова на опште теме, усмено изражавање мишљења, ставова, планова и жеља, разумевање елемената културе мађарског говорног подручја (историја, обичаји, празници, друштвено уређење, медији, поткултуре)

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, укључујући и специјализоване садржаје из области своје струке, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик мађарски, да износи своје ставове релативно течно и без напора и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом мађарског језика кроз разноврсне вежбе у којима су подједнако заступљене све језичке вештине. Подизање нивоа комуникативне и језичке компетенције студената на основу преосталих пет јединица наведене литературе.

Теме: афинитети и хобији, разонода и забава, разговор о изгубљеним и нађеним стварима, о куповини и услугама, изражавање задовољства и незадовољства, писање приватне и службене кореспонденције, описивање знаменитости градова, туристичке туре, упознавање са географским, историјским и културним знаменитостима Републике Мађарске, позивање и одлажење у госте,

Граматика: супротне независне реченице, експликативне, узрочне, поредбене, допусне реченице, жељне реченице, прилози за место са заменичким карактеристикама, каузативни глаголи, глаголски придеви садашњи и девербалне именице на –ó/ő, глаголски придеви прошли, потенцијал глагола, глаголски прилози, суфикси за грађење именица, придева.

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Немачки језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема услова

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу А1.1 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент треба да разуме и користи познате свакодневне изразе и сасвим једноставне реченице из свакодневне комуникације (Уме да представи себе и друге, да пита за пут, тражи информације у хотелу, опише свој дан, итд.).

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у првих пет поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: представљање, оријентација у граду, музика, слободно време и свакодневница, куповина, храна и пиће.

Граматичке јединице које се обрађују су: личне заменице, презент, одређени и неодређени члан, модални глаголи.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Lehrbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Arbeitsbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

3. Hering, Axel et. al: *ем Übungsgrammatik: Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А1.1.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу А1.2 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент треба да разуме и користи познате свакодневне изразе и једноставне реченице из свакодневне комуникације (Уме да испланира и опише путовање, да наведе просторије у стану и опише своје стан и собу, да напише разгледницу, разговара о здрављу и болести, да наведе делове одеће и води разговоре о куповини, да разуме временске прогнозе).

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у поглављима 6-11 уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: учење језика, путовања, становање, посећивање, здравље, одећа.

Граматичке јединице које се обрађују су: слагање предлога и падежа, перфекат, присвојне и показне заменице, повратни глаголи, претерит модалних глагола.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Lehrbuch. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Arbeitsbuch. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А1.2 или квалификациони тест за ниво А2.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу А2.1 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент уме да говори о школовању, свом блиском окружењу, даје описе градова и путовања, води једноставне разговоре.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у првих пет поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: Фрајбург, снови, на путовању, школовање, Берлин.

Граматичке јединице које се обрађују су: заменица „man“, зависне реченице и везници, слаба и мешовита придевска деклинација, компаратив придева.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Lehrbuch. Berlin, München, Langenscheidt, 2004.

2. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Arbeitsbuch. Berlin, München, Langenscheidt, 2004.

3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache.* Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А2.1.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу А2.2 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент уме да опише особу и прича о својој породици, да разговоара о послу и опише своје занимање, земљу у којој живи, да упућује честитке и разговара на тему медији.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у других шест поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: живот у заједници, посао и занимање, иностранство, медији у свакодневном животу, домовина, честитање.

Граматичке јединице које се обрађују су: односне реченице, глаголи и придеви као именице, темпоралне реченице, намерне реченице, императив.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Lehrbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Arbeitsbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А2.2 или квалификациони тест за ниво Б1

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу Б1.1 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент је у стању да се снађе у највећем броју ситуација са којима се сусреће током путовања на немачком говорном подручју. Јасно и смислено се изражава о познатим темама и областима личног интересовања. Може да говори о искуствима и доживљајима, да опише своје снове, наде и циљеве и образложи своје планове и ставове.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у првих пет поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: студирање у иностранству, разговор о моди и куповини, пословну комуникацију, упознавање са немачком културом, интеркултуралне односе.

Граматичке јединице које се обрађују су: зависне реченице (последичне, допусне, упитне, релативне реченице), независне реченице, компарација придева, инфинитивне конструкције, претерит.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal B1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Hall, Karin; Scheiner, B.: *Übungsgrammatik für Fortgeschrittene*. München: Max Hueber Verlag, 2001.

Немачки језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик Б1.1.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу Б1.2 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент је у стању да се снађе у највећем броју ситуација са којима се сусреће током путовања на немачком говорном подручју. Јасно и смислено се изражава о познатим темама и областима личног интересовања. Може да говори о искуствима и доживљајима, да опише своје снове, наде и циљеве и образложи своје планове и ставове.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у других шест поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: разговор о уметности (описивање уметничких дела, припрема изложбе), медији (разумевање информација из новина, разговор о утицају телевезије и других медија на човеков живот), храна и однос према храни, занимања у области социјалних делатности (хуманитарне организације, лични ангажман), становање у старости и живот на улици, слободно време и место за одмор.

Граматичке јединице које се обрађују су: деклинација именица, футур, ред речи у реченици, глаголи са рефлексивном заменицом, компарација придева, заменице и чланови, временске реченице, месни и временски прилози, плусквамперфекат.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal B1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Hall, Karin; Scheiner, B.: *Übungsgrammatik für Fortgeschrittene*. München: Max Hueber Verlag, 2001.

Пољски језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета

Формирање арикулационе базе, савладавање пољске графије, почетно формирање навика говорења, читања и писања у оквиру ограниченог броја тема и ситуација на елементарном нивоу.

Исход предмета

На крају курса, студент би требало да зна основна правила графије и ортографије, да уме да прочита, каже, разуме на слух, и напише на најелементарнијем нивоу неколико реченица о себи, породици и околини, а везано за теме и текстове из првог дела уџбеника.

Садржај предмета

Практична настава:

Теме покривене са 10 лекција из уџбеника „Hurra 1“ (1-10) – категорија рода, броја и падежа, номинатив, акузатив, инструментал и локатив једнине и множине, инфинитив глагола, садашње време I, II, III, IV конјугација, прошло време). Лексика у складу са темама које се обрађују у уџбенику (представљање, називање и квалификација различитих земаља, језика, професија; предмети у кући; на улици, на пијаци, у продавници).

Литература

Małolepszy M., Szymkiewicz A. (2006) Hurra po polsku 1 . Kraków

Janowska A., Pastuchowi M. (2005) Dzień dobry. Katowice

Lechowicz J., Podsiadły J. (2001) Ten, ta, to. Łódź

Пољски језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из Пољског језика А1.1

Циљ предмета

Развијање навика говорења, читања и писања у оквиру ограниченог броја тема и ситуација на елементарном нивоу, што приближно одговара нивоу А1 заједничког европског оквира за живе језике.

Исход предмета

На крају курса, требало би да студент уме да се, у контекстима које пружа уџбеник, служи вештинама читања, говорења, аудирања и писања на нивоу приближном нивоу А1 заједничког европског оквира за живе језике, тј. да буде оспособљен за елементарно споразумевање у породици и ван ње.

Садржај предмета

Практична настава:

Теме покривене са 10 лекција из уџбеника „Hurra 1“ (11-20) у којима је заступљена одговарајућа фонетска и морфосинтаксичка грађа, бројеви и слагање именица уз бројеве, глаголи: презент, перфекат, глаголски вид, сложени и прости футур, инфинитив и промена повратних глагола, глаголи кретања). Лексика у складу са темама које се обрађују у уџбенику.

Литература

Małolepszy M., Szymkiewicz A. (2006) Hurra po polsku 1. Kraków

Janowska A., Pastuchowi M. (2005), Dzień dobry. Katowice

Lechowicz J., Podsiadły J. (2001) Ten, ta, to. Łódź

Пољски језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из Пољског језика А1.2

Циљ предмета

Развијање говорних вештина говорења, аудирања и писања на нивоу који је приближно између А1 и А2 европског оквира за живе језике.

Исход предмета:

На крају курса, требало би да студент зна основне културолошке податке о Пољској. Студент разуме, зна и користи реченице изван контекста и често употребљава изразе у вези са кругом његових активности

(подаци о себи, породици, месту становања, послу, студијама).

Садржај предмета

Теме покривене са 10 лекција из уџбеника „Hurra 2“(1-10) у којима је заступљена одговарајућа лексичка и граматичка грађа (изражавање времена; датум; гледање на сат; изражавање места, поседовања, непоседовања, родбинских веза и односа, изражавање осећаја; последице, саветовање, наручивање...). Лексика у складу са темама које се обрађују у уџбенику (породица, радни дан, град и село, становање, путовање, летовање, зимовање, одмор итд.)

Литература

Małolepszy M., Szymkiewicz A. (2006) Hurra po polsku 1. Kraków

Janowska A., Pastuchowi M. (2005) Dzień dobry. Katowice

Lechowicz J., Podsiadły J. (2001) Ten, ta, to. Łódź

Пољски језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из Пољског језика А 2.1

Циљ предмета

Развијање говорних вештина говорења, аудирања и писања на нивоу који је приближно нивоу А2 европског оквира за живе језике.

Исход предмета

На крају курса студент треба да зна културолошке податке о врстама превоза, специјалитетима националне кухиње, систему образовања у Пољској; може да води разговор током обичних послова, који се своди на размену једноставних и директних информација о свакодневним и познатим стварима; студент зна да описује своја занимања, осећања, изглед особа, места.

Садржај предмета

Практична настава:

Теме покривене са 10 лекција из уџбеника „Hurra 2“(11-20) у којима је заступљена одговарајућа лексика и граматичка грађа. Аутоматизација употребе падешких облика именица, заменица, придева и бројева, употреба глагола у садашњем, прошлом и будућем времену. Лексика у складу са темама које се обрађују у уџбенику (празници, факултет, позориште, биоскоп, обичаји, књижевност итд.)

Литература

A. Burkat, A. Jasińska. (2007) Hurra po polsku 2. Kraków

Janowska A., Pastuchowi M. (2005), Dzień dobry. Katowice

Lechowicz J., Podsiadły J. (2001) Ten, ta, to. Łódź

РАЗВОЈНА ПСИХОЛОГИЈА

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета: Упознавање студената са предметом и развојем развојне психологије, значајем детињства као развојног раздобља, факторима развоја, теоријским приступима и основним информацијама о развоју појединих психичких функција.

Исход предмета: Способност студената да прилагоде педагошка очекивања развојним одликама деце и за узрасно адекватан приступ наставној интеракцији са децом.

Садржај предмета

Теоријска настава – Предмет и развој развојне психологије, историјско разумевање детињства, основни теоријски приступи у развојној психологији, фактори развоја, периодизација развоја, развој опажања, моторни, когнитивни, емоционални, социјални, морални, интелектуални, говорни развој. Психологија целоживотног циклуса.

Практична настава, вежбе – Обрада проблема који се тичу прилагођавања педагошког рада развојним одликама деце и вежбање узрасно адекватног приступа у наставној и другим врстама интеракције са децом.

Литература (одабрана поглавља из наведене литературе):

1. Јерковић, И., Зотовић, М. (2010). Развојна психологија. Нови Сад: Футура публикације.

ПЕДАГОШКА ПСИХОЛОГИЈА

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета: а) Упознавање студената са психолошким законитостима које стоје у основи успешног учења и подучавања; б) оспособљабање студената за примену и имплементацију психолошких сазнања у будућем наставничком раду

Исход предмета: Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- примени сазнања из психологије учења и образовања како би повећао ефикасност педагошких интервенција

- сарађује са школском психолошком службом у изради и реализацији плана индивидуалних и групних психолошких интервенција у образовању

Садржај предмета

Теоријска настава –

- Предмет, карактеристике и улога савремене педагошке психологије

- Примена принципа и законитости различитих облика учења у васпитно-образовној пракси

- Учење као процес: плато и флуктуације у учењу; трансфер учења

- Примена резултата истраживања памћења и заборављања у учењу и наставној пракси

- Когнитивни способности као детерминанте школског постигнућа

- Мотивација за учење у школском и ваншколском контексту; саморегулисано учење

- Релације особина личности и школског постигнућа

- Социјално психолошки аспекти васпитно-образовног рада: руковођење у разреду, карактеристике и социометријска структура школског одељења као мале групе; проблеми школске недисциплине

- Улоге наставника; имплицитна уверења наставника о образовању и развоју ученика; карактеристике наставничке професије

- Тешкоће у учењу: дислексија, дисграфија, поремећаји рачунања, хиперактивносторављање

- Евалуација у васпитно-образовном раду; испитивање и оцењивање знања

Практична настава, вежбе – Дискусија о садржајима теоријске наставе, сагледавања и проналажења начина примене теоријских знања у наставној пракси, експериментална демонстрација психолошких концепата

Литература (одабрана поглавља из наведене литературе):

- Vlasta Vizek-Vlahović, Majda Rijavec, Vesna Vlahović-Štetić, Dubravka Miljković (2003). *Psihologija obrazovanja*, IEP: VERN, Zagreb,

- Grgin, T. (2004). Edukacijska psihologija, Naklada „Slap“, Jastrebarsko

- Zarevski, P. (2002). *Psihologija pamćenja i učenja,* „Naklada Slap“, Jastrebarsko

- Вучић, Л. *Педагошка психологија*, Београд: Друштво психолога Србије (више издања)

ИНТЕРАКТИВНА ПЕДАГОГИЈА

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета: Увођење студената у савремена педагошка сазнања о васпитно-образовном процесу на макро и микро нивоу (теоријске и практичне компоненте); Упознавање са темељним педагошким појмовима и начелима педагошког рада; Подстицање развоја педагошких и комуникацијских компетенција неопходних за васпитно-образовно деловање; Припремање студената за процес доживотног образовања и партиципацију у обезбеђивању квалитета педагошког рада у целини.

Исход предмета: Познавање и разумевање темељних педагошких појмова и начела педагошког рада; Развијеност педагошких и комуникацијских компетенција неопходних за успешно педагошко деловање; Оспособљеност за (само)рефлексију и (само)евалуацију и критички приступ педагошком раду и појавама.

Садржај предмета

Теоријска настава – Основна питања и проблеми педагогије (основни педагошки појмови; основна питања развоја личности; аспекти педагошког рада, циљеви васпитно-образовног рада); Нова парадигма у образовању (конструктивизам као теоријско полазиште интерактивне педагогије); Међуљудски однос као основа педагошког рада; Интеракција и комуникација у васпитно-образовној институцији; Образовање усмерено ка ученику и промене у образовној установи; Педагошке компетенције наставника; Поучавање и учење као интерактивно-комуникацијски процес; Интерактивне методе педагошког рада и њихова примена; Интерактивно учење; Педагошки рад одељенског старешене; Сарадња са родитељима и другим учесницима и партнерима педагошког процеса.

Практична настава, вежбе – У раду семинара активно учествују студенти уз менторско вођење наставника. Стратегија и поступци практичног рада односе се на проблемско излагање студената, учење откривањем, расправу на унапред најављену тему и сучељавање мишљења. Израда семинарског рада на предложену или слободно изабрану тему везану за програмске садржаје. Презентација семинарског рада.

Литература (одабрана поглавља из наведене литературе):

1. Роедерс, П. (2003). *Интерактивна настава: динамике ефикасног учења и наставе*. Београд: Институт за педагогију и андрагогију Филозофског факултета. 2. Кнежевић-Флорић, О. (приредила) (2006). *Интерактивна педагогија.* Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине
2. Големан, Д. (2001). *Емоционална интелигенција*. Београд: Чигоја штампа;; 3. Милутиновић, J. (2011). *Алтернативе у теорији и пракси савременог образовања: пут ка квалитетном образовању*. Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине; Вршац: Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов”;

ДИДАКТИКА

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета:

- Упознавање студената са темељним сазнањима и кључним питањима дидактике

Усвајање категоријалних дидактичких појмова и развијање критичког мишљења студената

Исход предмета:

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- Познаје и разуме научна сазнања из области дидактике неопходна за ефикасне педагошке интервенције
- Овлада основним професионалним дидактичким компетенцијама
- Примењују стечена знања у васпитно-образовној пракси

Садржај предмета

Теоријска настава – Дидактика у систему педагошких наука. Предмет и задаци дидактике као науке о образовању и настави. Категоријални дидактички појмови. Улога и могућности наставе у развоју личности. Појам развијајуће наставе. Циљ и задаци наставе. Динамика и структура наставе као система: димензије, основе, активности, етапе, чиниоци и елементи наставе. Дидактички троугао.Ученик, наставник и наставни садржај.Активност ученика и наставника у настави. Диференцијација и индивидуализација наставе. Облици наставе: са становишта ученика (фронтални, групни, тандем, индивидуални облик), са становишта наставника (индивидуално и тимско поучавање). Методе наставе, различити приступи и класификације. Методе учења, наставне методе, методе научно-истраживачког рада. Медији у настави (наставна техника и технологија), појмовно одређење, класификација. Медији у функцији мисаоне активизације ученика.Наставни садржаји (наставни план и програм, структура, врсте, теорије о избору наставних садржаја). Основне карактеристике савременог уџбеника. Традиционални и савремени наставни системи. Домаћи радови ученика. Планирање и припремање наставника за наставу. -Мерење и оцењивање у настави (врсте, поступци, инструменти).

Практична настава, вежбе – Дискусија и излагање реферата о садржајима теоријске наставе, израда и презентација семинарског рада

Литература (одабрана поглавља из наведене литературе):

1. Баковљев, М., (1990), Дидактика, Београд: Научна књига
2. Вилотијевић, М., (2000), Дидактика, Београд: Научна књига
3. Гојков, Г., (2003), Докимологија, Вршац: Виша школа за образовање васпитача
4. Давидов, В:В., (1995), о схватањима развијајуће наставе, сазнавање и настава, Београд: ИПИ
5. Крклуш, С., (1998), Дидактички диспут (пр. М. Ђукић), Нови Сад: СПДВ
6. Савремени основношколски уџбеник, (пр. Б. Требјешанин и Д. Лазаревић), Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2001.

Руски језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да студент нема никаквих предзнања из руског језика или да се на дијагностичком тесту није квалификовао за неки од виших нивоа.

Циљ предмета: Формирање артикулационе базе, савладавање руске графије, почетно формирање навика аудирања, говорења, читања и писања у оквиру ограниченог броја тема и ситуација на најелементарнијем нивоу.

Исход предмета:

На крају курса студент би требало да зна основна правила фонетике, графије и ортографије, да стекне навике правилног изговора руских гласова, да уме да прочита, каже, разуме на слух и напише на најелементарнијем нивоу неколико реченица о себи и околини у складу са темама и текстовима из прве половине уџбеника (првих 14 лекција).

Садржај предмета:

Практична настава:

Упознавање са руским фонетским системом, основама морфологије и синтаксе (категорија рода, броја и падежа, номинатив, акузатив и локатив једнине и множине деклинабилних врста речи, инфинитив глагола, садашње време – I и II коњугација, прошло време; проста, просто-проширена реченица. Лексика и фразеологија у складу са темама из прве половине уџбеника (упознавање; изражавање молбе, извињења, тражење информације, дозволе, изражавање забране, поседовања, непоседовања; именовање и квалификација различитих земаља, нација, језика, професија, премета и радњи у учионици, у кући, на улици, на пијаци, у продавници, код лекара).

Литература

Уџбеник: Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я Рыбакова, *Жили-были... 28 уроков русского языка для начинающих. Учебник/ Рабочая тетрадь,* Санкт Петербург, 2004.

Граматика: Р. Маројевић, Граматика руског језика, Нови Сад, 1989.

Помоћна литература: М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва, 2005.

Речник: Н. Ајџановић, К. Јуршић - Хузјан, *Руско-српски речник* (уз уџбеник Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я. Рыбакова: *Жили-были... - 28 уроков русского языка для начинающих,* Санкт-Петербург, "Златоуст", 1998), Нови Сад, 2004. – скрипта.

Руски језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из Руског језика А1.1

Циљ предмета: Развијање навика аудирања, говорења, читања и писања у оквиру ограниченог броја тема и ситуација на елементарном нивоу, што приближно одговара нивоу А1 Заједничког европског оквира за живе језике.

Исход предмета: На крају курса студент би требало да поседује формиране вештине читања, говорења, аудирања и писања на нивоу приближном нивоу А1 Заједничког европског оквира за живе језике, тј. да је у стању да разуме и употребљава познате и свакодневне речи и изразе у једноставним реченицама у циљу задовољавања свакодневних потреба.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме покривене лекцијама из уџбеника (15-28), у којима је заступљена одговарајућа фонетска, морфолошка и синтаксичка грађа (основни обрасци промене деклинабилних врста речи; основни бројеви, слагање именица уз бројеве; глаголи: презент, перфекат, глаголски вид, сложени и прости футур, инфинитив и промена повратних глагола, основни глаголи кретања; сложена реченица). Вокабулар у складу са темама које се обрађују у уџбенику (куповина, радни дан, прослава рођендана, град и село, сналажење на улици, путовање, летовање, спољашњост и карактер човека; изражавање допадања и недопадања, слагања, неслагања, изражавање времена, поседовања, позивања, честитања и сл.).

Литература:

Уџбеник: Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я Рыбакова. *Жили-были... 28 уроков русского языка для начинающих. Учебник/ Рабочая тетрадь.* Санкт Петербург, 2004.

Граматика: Р. Маројевић, Граматика руског језика, Нови Сад, 1989.

Помоћна литература: М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва, 2005.

Шкатулка. Пособие по чтению для начинающих изучать русский язык (под ред. О. Э. Чубаровой), Москва, 2005.

Речник: Н. Ајџановић, К. Јуршић - Хузјан, *Руско-српски речник* (уз уџбеник Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я. Рыбакова: *Жили-были... - 28 уроков русского языка для начинающих,* Санкт-Петербург, "Златоуст", 1998), Нови Сад, 2004. – скрипта

Руски језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да је студент положио испите са претходног нивоа (А1.1, А1.2) или да се на дијагностичком тесту квалификовао за овај ниво.

Циљ предмета: Даље развијање говорних вештина читања, говорења, аудирања и писања приближно до нивоа А1+ Европског оквира за живе језике.

Исход предмета: До краја курса студенти би требало да савладају материјал презентован у првој половини уџбеника и да постигну језичку и комуникативну компетенцију која одговара нивоу А1+. На крају курса студент би требало да стекне основна културолошка знања о Русији; да може да разуме и користи вокабулар и конструкције и изван контекста уџбеника, често употребљаване изразе у вези са делокругом његових активности, да води разговор о уобичајеним активностима (подаци о себи, својој породици, месту становања, послу, студијама, плановима за будућност, познатим и успешним личностима, и сл.).

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме и лексика покривене лекцијама из прве половине уџбеника, у којима је заступљена одговарајућа граматичка грађа (функција и значења појединих падежа: N, L, A, G; редни бројеви, основни глаголи кретања с префиксима; директан и индиректан говор, односна, временска, намерна реченица; изражавање објекта мишљења и говора, времена, места, објекта радње, сличности, правца кретања, поседовања и непоседовања, присуства и одсуства, припадања, количине, жеље, циља, неопходности). Вокабулар у складу са темама које се обрађују у првој половини уџбеника (биографија, професије, опис личности, породица и породични односи, радни дан, опис града и села, поређење живота и обичаја Руса и људи у нашој земљи, становање, путовање и сл.).

Литература: Уџбеник: В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 2. Учебник русского языка (базовый уровень)*, 2-е издание, Санкт-Петербург, 2005.

Л.В. Миллер, Л.В. Политова, *Жили-были... 12 уроков русского языка - базовый уровень. Учебник/ Рабочая тетрадь.* Санкт Петербург, 2005.

Помоћна литература:

М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва, 2005.

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One.* Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Граматика: Р. Маројевић, *Граматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник,* Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Руски језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да је студент одслушао претходни курс (А2.1)

Циљ предмета: даље развијање говорних вештина читања, говорења, аудирања и писања на нивоу приближном нивоу А2 Европског оквира за живе језике.

Исход предмета: До краја курса студенти би требало да савладају материјал презентован у другој половини уџбеника и да постигну језичку и комуникативну компетенцију која одговара нивоу А2. На завршетку курса требало би да студент познаје неке културолошке специфичности Русије и Руса, да може да води разговор у вези са уобичајеним и познатим стварима, да уме једноставним изразима да опише своје занимање, блиско окружење и учествује у разговору и преписци на теме које су у вези са задовољавањем његових непосредних потреба.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме и лексика покривене лекцијама из друге половине уџбеника, у којима је заступљена одговарајућа граматичка грађа (функција и значења појединих падежа: D, I, промена именица, заменица и придева у множини; глаголи кретања с префиксима; изражавање адресата, неопходности, стања и осећања, правца и места кретања, друштва и инструмента радње, професије, бављења разним активностима, карактеристика човека, квалификације предмета, изражавање просторних и временских односа; директан и индиректан говор; уопштено-лична реченица; зависносложена реченица – намерна, условна, допусна).

Литература:

Уџбеник:

В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 2. Учебник русского языка (базовый уровень)*, 2-е издание, Санкт-Петербург, 2005.

Л.В. Миллер, Л.В. Политова, *Жили-были... 12 уроков русского языка - базовый уровень. Учебник/ Рабочая тетрадь.* Санкт Петербург, 2005.

Помоћна литература:

М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва, 2005.

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One.* Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Граматика: Р. Маројевић, *Граматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник,* Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Руски језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да је студент положио испите основног нивоа (А2.1. А2.2) или да се на дијагностичком тесту квалификовао за овај ниво.

Циљ предмета: Даље развијање језичких вештина (читања, писања, слушања и говорења), као и овладавања вокабуларом и граматичким јединицама у складу са темама и текстовима из уџбеника приближно нивоу А2+ према Заједничком европском оквиру за живе језике.

Исход предмета: На крају курса студент би требало да развије вештине читања, писања, слушања и говорења приближно нивоу А2+ Заједничког европског оквира за живе језике, да савлада лексички и граматички материјал презентован у првој половини уџбеника и да стекне шира културолошка знања о Русији и Русима.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме покривене лекцијама из прве половине уџбеника (биографија човека, породица и породични односи, професије, различита интересовања и хобији), у којима је заступљена одговарајућа лексика и граматичка грађа (прелазни и непрелазни глаголи, активне и пасивне конструкције с глаголима НСВ и СВ, повратни глаголи, активни и пасивни партиципи садашњег и прошлог времена, грађење активних партиципа и промена по падежима, њихово место у реченици; пасивни партиципи садашњег и прошлог времена, грађење пасивних партиципа и промена по падежима, краћи облик партиципа).

Литература:

Уџбеник:

В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 3. Учебник русского языка (первый уровень)*, Санкт-Петербург, 2006.

Помоћна литература:

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One.* Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Граматика: Р. Маројевић, *Граматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник,* Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Руски језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из Руског језика Б 1.1

Циљ предмета: Даље развијање језичких вештина (читања, писања,слушања и говорења), као и овладавања вокабуларом и граматичким јединицама у складу са темама и текстовима из уџбеника приближно нивоу Б1 према Заједничком европском оквиру за живе језике.

Исход предмета: На крају курса студент би требало да разуме кључне ставке исказа уколико се ради о јасном и стандардном језику и познатим стварима и догађајима; требало би да може да се снађе у већини свакодневних ситуација ако отпутује у Русију, да може да говори на једноставан и кохерентан начин о познатим стварима и темама које га интересују, да преприча неки догађај, дешавање, сан, као и да изрази очекивање, циљ или укратко објасни разлоге за остваривање неког пројекта или идеје.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме и лексика покривене лекцијама из друге половине уџбеника (образовни систем, студије, наука, посао, град, екскурзија, оријентација у граду, градски саобраћај, знаменитости највећих руских градова, живот у граду), у којима је заступљена одговарајућа лексичка и граматичка грађа (степени поређења придева и прилога, дужи и краћи облик придева, компаративна конструкција, изражавање атрибутивних односа у простој и сложеној реченици, глаголи кретања с префиксима – значење и употреба, поређење глаголског вида код глагола кретања, преносна значења глагола кретања; изражавање просторних односа у простој и сложеној реченици).

Литература:

Уџбеник:

В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 3. Учебник русского языка (первый уровень)*, Санкт-Петербург, 2006.

Помоћна литература:

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One.* Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Граматика: Р. Маројевић, *Граматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник,* Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Увод у лингвистику 1: Темељи језика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Статус студента уписаног на прву годину студијског програма *Српска филологија: Српски језик и књижевност*.

Циљ предмета: Овладавање основним знањима о језику уопште.

Исход предмета: Студент влада основним знањима о устројству и функцијама језика уопште.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** *Језик и сродне појаве*: 1. Језик, 2. Језик као семиолошка појава, 3. Комуникација, 4. Друге функције језика, 5. Друга комуникацијска средства, 6. Говорени и писани језик – писма, 7. Језик, култура и друштво, 8. Граматика друштвеног статуса, 9. Раслојавање језика, 10. Језичка политика, планирање језика и стандардни језик, 11. Језик и мишљење, 12. Усвајање језика и говорни поремећаји, 13. Постанак језика, 14. Развитак језика, 15. Класификације језика.

***Практична настава (вежбе)*:** Увид у одабрану најважнију литературу и њено тумачење.

Литература:

Бугарски, Ранко. *Језици* [Сабрана дела 9]. Београд: XX век – Чигоја, 2010.

Бугарски, Ранко. *Писмо* [Сабрана дела 10]. Београд: XX век – Чигоја, 2010.

Бугарски, Ранко. *Увод у општу лингвистику* [Сабрана дела 6]. Београд: XX век – Чигоја, 1996.

Радовановић, Милорад *Социолингвистика*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2003, одабране теме.

Теорија књижевности 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: –

Циљ предмета: Овладавање аналитичким појмовима књижевне структуре, стилистике и версификације.

Исход предмета: Формирање опште представе о појму књижевности и научним дисциплинама које се књижевношћу баве, усвајање основних појмова стилистике и версификације, оспособљавање за књижевнотеоријску интерпретацију текста.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Шта је књижевност. Књижевност и проучавање књижевности. Наука о књижевности и њене дисциплине. Подручја теорије књижевности. Поетска функција језика. Појам стила. Стара поетика и реторика. Стилистика као дисциплина науке о језику и науке о књижевности. Појам избора и стилске варијанте. Појам стилске фигуре. Фигуре дикције, фигуре речи (тропи), фигуре конструкције, фигуре мисли. Појам стилема и његове врсте. Стилистичка критика.Појам стиха. Системи версификације: квантитавни, силабички и тонски. Силабичко-тонска начела и основи српске и хрватске версификације. Ритам. Однос ритма и метра. Ритам и значење. Строфа и њене врсте. Рима и њене функције. Стални облици. Стални облици античког, романског, германског, оријенталног и словенског порекла. Слободни стих. Ритмичка проза.

***Практична настава (вежбе)*:** Рад на тексту и практично овладавање појмовима из области стилистике и верисификације.

Основна литература:

Велек, Рене, Остин Ворен. *Теорија књижевности*. Београд: Нолит, 1974, поглавља "Књижевност и проучавање књижевности", "Еуфонија, ритам, метар", "Стил и стилистика", "Слика, метафора, симбол, мит".

Живковић, Драгиша. *Теорија књижевности*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1992.

Солар, Миливој. *Теорија књижевности*. Загреб: Школска књига, 1974.

Шкреб, Зденко, Анте Стамаћ. *Увод у књижевност*. Загреб: Графички завод Хрватске, 1983, поглавља "Стил и стилистика", "Микроструктуре стила и књижевне форме", "Стих".

Лешић, Зденко. *Теорија књижевности*. Београд: Службени гласник, 2008.

Допунска литература:

Живковић, Драгиша (пр.). *Речник књижевних термина*. Београд: Нолит, 1992.

Кајзер, Волфганг. *Језичко уметничко дело*. Београд: Нолит, 1973.

Маркјевич, Хенрик. *Наука о књижевности*. Београд: Нолит, 1974.

Томашевски, Борис. *Теорија књижевности*. Београд: СКЗ, 1972.

Изборна литература (студент треба да прочита најмање једну од наведених књига):

Вуковић, Ново. *Путеви стилистичке идеје*. Подгорица – Никшић: Универзитет Црне Горе – Јасен, 2000.

Гиро, Пјер. *Стилистика*. Сарајево: Веселин Маслеша, 1964.

Јакобсон, Роман. *Лингвистика и поетика*. Београд: Нолит, 1966.

Петковић, Новица. *Језик у књижевном делу*. Београд: Нолит, 1975.

Петровић, Светозар. *Облик и смисао*. Нови Сад: Матица српска, 1986.

Прањић, Крунослав. *Језик и књижевно дјело*. Загреб: Школска књига, 1968.

Фонетика и ортоепија српског језика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: –

Циљ предмета: Упознавање са основним поставкама и појмовним апаратом опште фонетике и овладавање знањима о устројству и функционисању фонетског система стандардног српског језика и овладавање правилима прозодијског система и ортоепском нормом стандардног језика.

Исход предмета: Усвојени садржаји из основних поставки и појмовног апарата фонетике. Познавање устројства и функционисања фонетског система стандардног српског језика. Функционално познавање правила прозодијског система стандардног језика и његове ортоепске норме.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Теоријска настава: Појам језика. Стандардни језик. Говорени и писани вид језика. Увод у фонетику: фонетика и фонологија. Основи фонетике. Врсте фонетике. Артикулациона сегментна фонетика: сегменти говора (гласови и њихова творба), органи и процеси. Вокали. Консонанти. Сонанти (апроксиманти). Гласовни систем српског језика. Место артикулације. Начин артикулације. Фонеме – алофони. Слог и супрасегменти – акценат. Прозодијски систем стандардног српског језика, инвентар и правила дистрибуције. Ортоепска норма стандардног српског језика.

Практична настава (вежбе): Решавање проблемских задатака који прате програм теоријске наставе и провера усвојених теоријских знања. Вежбање препознавања места акцента. Вежбање препознавања квантитета акцента. Вежбање препознавања квалитета акцента. Вежбање уочањавања и препознавања разлике између кратких акцената. Вежбе корекције изговора и акцената. Исправљање фонетских и акценатских дијалектизама.

Литература:

Петровић, Драгољуб, Снежана Гудурић. *Фонологија српскога језика.* Београд – Нови Сад: Институт за српски језик САНУ – Београдска књига – Матица српска, 2010.

Петровић, Драгољуб. Фонетика. Милорад Радовановић (ур.). *Српски језик на крају века*. Београд: Институт за српски језик САНУ – Службени гласник, 1996: 87–110.

Subotić, Ljiljana, Dejan Sredojević, Isidora Bjelaković. *Fonetika i fonologija: ortoepska i ortografska norma standardnog srpskog jezika*. Novi Sad: Filozofski fakultet, 2012.

Babić, Stjepan, Dalibor Brozović, Ivo Škarić, Stjepko Težak. *Glasovi i oblici hrvatskoga književnoga jezika*. Zagreb: Nakladni zavod Globus, 2007.

Средњовековна књижевност

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов:

Циљ предмета

Овладавање знањем о жанровском систему, почецима и општим особинама ове епохе. Упознавање са главним писцима и делима српске средњовековне књижевности.

Исход предмета

Познавање поетике, жанрова и најзначајнијих писаца и дела српске средњовековне књижевности. Смештање српске средњовековне књижевности у византијски културни и књижевни контекст.

Садржај предмета

Теоријска настава: Византијска цивилизација–опште одлике. Српска култура као део византијског комонвелта. Оригинални и преводилачки рад Ћирила и Методија. Основи поетике средњовековних књижевности. Систем књижевних жанрова. Однос према ауторству. Општа места.

Постанак и опште особине српске средњовековне књижевности. Значајни писци и дела. Развој и главни мотиви косовске легенде. Узајамне везе и прожимања старе и народне књижевности. Српске штампарије XV-XVI века.

Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад: Рад на текстовима: Свети Сава, *Житије Светог Симеона*,Стефан Првовенчани, *Хиландарска повеља*, *Житије Светог Симеона*; Доментијан, *Житије Светог Саве;* Теодосије, *Житије Светог Саве*; *Данилов зборник*; Григорије Цамблак, *Житије Стефана Дечанског*; Константин Филозоф, *Житије деспота Стефана Лазаревића*; Деспот Стефан Лазаревић*, Слово љубве; Списи о кнезу Лазару и Косовском боју.* Патријарх Пајсије, *Житије цара Уроша; Роман о Троји. Роман о Александру Великом.*

Литература

Богдановић, Димитрије, *Историја старе српске књижевности.* Београд: СКЗ, 1980;

Деспот Стефан Лазаревић, *Књижевни радови*, приредио Ђ. Трифуновић. Београд: СКЗ, 1979;

Јовановић, Томислав, *Стара српска књижевност. Хрестоматија*. Београд-Крагујевац: Филолошки факултет-Нова светлост, 2000;

Маринковић, Боривоје, *Огледи о старом српском штампарству*. Нови Сад: Дневник, 2006;

Маринковић, Радмила, *Светородна господа српска.* Београд: Друштво за српски језик, 1998;

Radojičić, Sp. Đorđe, *Antologija stare srpske književnosti (XI-XVIII veka).* Beograd: Nolit, 1960;

Рађеп, Јелка, *Косовска легенда*. Нови Сад: Славија, 1995;

Рађеп, Јелка, *Старе српске биографије*. Нови Сад: Прометеј, 2008;

Трифуновић, Ђорђе, *Кратак преглед југословенских књижевности средњег века.* Београд: Филолошки факултет, 1976;

Трифуновић, Ђорђе, *Азбучник српских средњовековних књижевних појмова.* Београд: Нолит, 1990;

Трифуновић, Ђорђе, *Стара српска књижевност. Основе.* Београд: „Филип Вишњић“, 1994.

Увод у лингвистику 2: Темељи науке о језику

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положен испит из предмета *Увод у лингвистику 1: Темељи језика*.

Циљ предмета: Овладавање основним знањима о устројству науке о језику и њеном развоју.

Исход предмета: Студент влада основним знањима о устројству и развоју науке о језику.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:**

I. *Устројство науке о језику*: 1. Дефиниције и дисциплинарне одреднице: Назив (филозофија, реторика, глотологија, граматика, филологија, лингвистика), предмет , метод, појмови, термини и симболи, теорије и хипотезе, циљеви и статус, 2. Разврставања по ширини и општости захватања (микро- и макролингвистика), виду испољавања, нивоу проучавања (лингвистичке дисциплине), и теоријско-методолошки („правци“ у лингвистици).

II. *Кратка историја науке о језику*: 1. Античко доба – Индија и Грчка, 2. Од Римљана до 18. века, 3. Наука о језику у XIX веку, 3.1. Компаратисти и младограматичари, 3.2. Вилхелм фон Хумболт, 3.3. Биолошки натурализам, 3.4. Бодуен де Куртене, 4. Наука о језику у XX веку, 4.1. Структурална лингвистика, 4.1.1. Фердинанд де Сосир и Женевска школа, 4.1.2. Роман Јакобсон и Прашка школа, 4.1.3. Луј Хјелмслев и Копенхашка школа, 4.1.4. Амерички структурализам, 4.2. Ноам Чомски и Генеративна лингвистика (основе), 4.3. Интердисциплинарна лингвистика, 4.3.1. Антрополингвистика, 4.3.2. Психолингвистика, 4.3.3. Социолингвистика.

***Практична настава*:** Увид у одабрану најважнију литературу и њено тумачење.

Литература:

Ивић, Милка. *Правци у лингвистици*. Београд: XX век, 2001, одабране теме.

Мунен, Жорж. *Историја лингвистике*. Београд: XX век, 2001, одабране теме.

Радовановић, Милорад. Филологија и лингвистика. *Списи из контекстуалне лингвистике*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1997, 79–107.

Теорија књижевности 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: –

Циљ предмета: Овладавање појмовима уз чију помоћ студенти могу да сагледају структурну сложеност књижевног дела и разноврсност његових појавних облика.

Исход предмета: Усвојени општи појмови из домена структуре књижевног дела и теорије књижевних родова и врста, чиме је студент оспособљен за интерпретацију и класификацију књижевних текстова.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Књижевно дело као слојевита структура. Књижевни и некњижевни текст. Текстолошке предрадње. Песничка слика. Тема, грађа, идеја. Мотив и проблем мотивације. Композиција књижевног дела. Књижевни лик и јунак. Карактери и проблем карактеризације. Индивидуализација и типизација. Ситуација, фабула и сиже. Време и простор у књижевном делу, проблем хронотопа. Класификација књижевности. Три књижевна рода. Једноставни облици. Опште особине лирике. Лирска песма, лирски субјекат. Лирске врсте. Опште особине епике. Епско дело у стиху и епска техника. Епско-лирске врсте. Епска песма, еп, епопеја. Подврсте епова. Епско дело у прози и приповедна техника. Приповедач и тачка гледишта. Новела и приповетка. Роман и његове подврсте. Опште особине драматике. Композиција драмске радње. Трагедија и појам трагичког. Комедија и појам комичког. Драма у ужем смислу. Књижевно-научне врсте. Књижевне вредности.

***Практична настава (вежбе)*:** Рад на тексту и практично овладавање општим појмовима књижевне структуре и генолошким појмовима; увежбавање књижевнотеоријске интерпретације текста.

Обавезна литература:

Велек, Рене, Остин Ворен. *Теорија књижевности*. Београд: Нолит, 1974, поглавља "Облик постојања књижевноуметничког дела", "Природа и облици приповедне књижевности", "Књижевни жанрови", "Вредновање".

Живковић, Драгиша. *Теорија књижевности*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1992.

Солар, Миливој. *Теорија књижевности*. Загреб: Школска књига, 1974.

Шкреб, Зденко, Анте Стамаћ. *Увод у књижевност*. Загреб: Графички завод Хрватске, 1983, поглавља "Умјетничка проза", "Лирска пјесма", "Епско пјесништво", "Драма, драматургија, казалиште".

Томашевски, Борис. *Теорија књижевности*. Београд: СКЗ, 1972.

Лешић, Зденко. *Теорија књижевности*. Београд: Службени гласник, 2008.

Допунска литература:

Ђурић, Војислав. *Лирика у светској књижевности*. Београд: СКЗ, 1982.

Живковић, Драгиша (пр.). *Речник књижевних термина*. Београд: Нолит, 1992.

Кајзер, Волфганг. *Језичко уметничко дело*. Београд: Нолит, 1973.

Маркјевич, Хенрик. *Наука о књижевности*. Београд: Нолит, 1974.

Павличић, Павао. *Књижевна генологија*. Загреб: Либер, 1983.

Изборна литература (студент треба да прочита најмање једну књигу):

Бал, Мике. *Наратологија*. Београд: Народна књига, 2000.

Бахтин, Михаил. *О роману*. Београд: Нолит, 1989.

Мелетински, Јелеазар. *Историјска поетика новеле*. Нови Сад: Матица српска, 1997.

Мирјана, Миочиновић (пр.). *Модерна теорија драме*. Београд: Нолит 1981.
Солар, Миливој (пр.). *Модерна теорија романа*. Београд: Нолит, 1979.
Фридрих, Хуго. *Структура модерне лирике*. Нови Сад: Светови, 2003.

Фонологија српског језика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положен испит из предмета *Фонетика и ортоепија српског језика.*

Циљ предмета: Упознавање са основним поставкама и појмовним апаратом опште фонологије и овладање знањима о устројству и функционисању фонолошког система стандардног српског језика.

Исход предмета: Усвојен основни појмовни апарат и поставке опште фонологије. Познавање устројства и функционисања фонолошког система стандардног српског језика. Усвојен акценатски систем стандардног језика и потпуно препознавање акцената.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Увод у фонологију. Фонема – фон – алофон. Фонолошки систем стандардног српског језика: инвентар. Фонолошка и дистинктивна обележја: њихова улога у фонолошком систему – фонолошка репрезентација: матрице обележја. Фонолошки процеси, фонолошка правила, фонолошке алатернације: инхерентне и прозодијске. Морфема, аломорф, морфофонема, архифонема. Прозодијске алтернације. Ортоепска норма и њена реализација.

***Практична настава (вежбе)*:** Решавање проблемских задатака који прате програм теоријске наставе и провера усвојених теоријских знања; из препознавања ДО вокала, сонаната и опструената; везаних за фонолошке алтернације. Препознавање фонолошких алтернација: аутоматских и неаутоматских. Вежбање препознавања акцената и неакцентованог квантитета. Овладавање знањима и правилима дистрибуције неакцентованог квантитета.

Литература:

Петровић, Драгољуб, Снежана Гудурић. *Фонологија српскога језика.* Београд – Нови Сад: Институт за српски језик САНУ – Београдска књига – Матица српска, 2010.

Петровић, Драгољуб. Фонетика. Милорад Радовановић (ур.). *Српски језик на крају века*. Београд: Институт за српски језик САНУ – Службени гласник, 1996, 87–110.

Општа лингвистика 1: Појмовник и систематизација

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Положен испит из предмета *Увод у лингвистику 2: Темељи науке о језику*.

Циљ предмета: Овладавање основним општелингвистичким појмовима и систематизацијом лингвистичке науке.

Исход предмета: Студент влада основним општелингвистичким појмовима и уме да систематизује науку о језику.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:**

I. *Појмовник и сазнајни стил*: 1. Најважнији општелингвистички појмови и сазнајни стил (у филозофији језика, реторици, комуникологији, филологији, лингвистици: у структурализму и социолингвистици). 2. Метафоре и модели у научном дискурсу. 3. Лингвистика као дисциплина која описује и објашњава устројство језика и функционисање језика у устројству контекста.

II. *Систематизација лингвистичке науке*: 1. Приступ: 1.1 Правилности у развоју – (а) Евроцентричност, (б) Контекстуализованост, (в) Цикличност, (г) Парадигматичност, 1.2 Научни циљеви – (а) Експланација (= Филозофија / Лингвистика), (б) Дескрипција (= Филологија), 1.3 Промене у познавању предмета – (а) Квантитативни увиди, (б) Квалитативни увиди, 1.4 Дисциплинарне одреднице – (а) Предмет, (б) Називи, (в) Методи / Технике, (г) Појмовни / Терминолошки / Симболички апарат, (д) Теорије / Хипотезе, (ђ) Циљеви, (е) Статус; 2. Приступ: 2.1 Општи токови развоја дисциплине, 2.2 Процес осамостаљивања дисциплине, 2.3 Епохе у историји дисциплине, 2.4 Развој дисциплине у XX веку, 2.5 Интердисциплинаризација = Контекстуализација, 2.6 Међу наукама; 3. Приступ: 3.1 Наука о језику на релацији XIX – XX век; 4. Приступ: 4.1 Наука о језику на релацији Европа – Америка; 5. Приступ: 5.1. Наука о језику на релацији XX – XXI век, 5.2 Наука о језику данас, 5.3 Наука о језику код нас.

***Практична настава (вежбе)*:** Увид у одабрану најважнију литературу и њено тумачење.

Литература:

Бугарски, Ранко. *Језик и лингвистика* [Сабрана дела 2]. Београд: XX век – Чигоја, 1996, одабране теме.

Бугарски, Ранко. *Језик у друштву* [Сабрана дела 4]. Београд: XX век – Чигоја, 1996, одабране теме.

Кристал, Дејвид. *Кембричка енциклопедија језика*. Београд: Нолит, 1996, одабране теме.

Ивић, Милка. *Правци у лингвистици*. Београд: XX век, 2001, одабране теме.

Радовановић, Милорад. *Социолингвистика*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2003, одабране теме.

Радовановић, Милорад. *Списи из контекстуалне лингвистике*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1997, одабране теме.

Српскословенски језик

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положени / одслушани предмети *Старословенски језик 1* и *Старословенски језик 2.*

Циљ предмета: Циљ је да студент овлада основним одликама српскословенског језика, главним епохама у развоју српскословенске писмености и типовима писма и правописа.

Исход предмета: Студент је способан да чита, разуме и анализира српскословенске текстове, препознаје типове писма и правописа.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Стварање и статус српске редакције. Споменици. Диглосија и функционална раслојеност језика. Фонолошка и морфолошка норма и њен развој. Основне одлике синтаксе и лексике. Главне епохе. Транскрипција. Типови писма. Ортографске школе.

***Практична настава (вежбе)*:** Читање и анализа текстова различитих жанрова и из различитих епоха српскословенске писмености.

Литература:

Грковић-Мејџор, Јасмина. Диглосија у старосрпској писмености. *Живот и дело академика Павла Ивића* [зборник радова]. Суботица – Нови Сад – Београд, 2004, 391–401.

Грковић-Мејџор, Јасмина. О методологији проучавања црквенословенског језика. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XLVIII/1–2 (2005): 11–20.

Јерковић, Вера. Средњовековне ортографске школе код Срба. *Југословенски семинар за стране слависте* 31 (1980): 19–28.

Јерковић, Вера. Српскословенска норма у гласовном и морфолошком систему. *Југословенски семинар за стране слависте* 33–34 (1984): 55–67.

Младеновић, Александар. Напомене о српскословенском језику. З*борник за филологију и лингвистику* XX/2 (1977): 1–21.

Морфологија српског језика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Положен предмет *Фонологија српског језика*.

Циљ предмета: Упознавање са појмом морфологије, предметом испитивања, морфемама и лексемама као јединицама морфологије и организацијом лексичког система српског језика.

Исход предмета: Задобијање компетенције за морфемску и морфолошку анализу речи стандардног српског језика присутних у различитим функционалним стиловима.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Морфологија: појам, дефиниција и место међу другим лингвистичким дисциплинама. 2. Морфема: појам, дефиниције, класификација морфема и пример морфемске анализе. 3. Реч: појам, дефиниције, критеријуми за класификацију речи. 3.1. Речи с деклинацијом: дефиниција, опште напомене, категоријална обележја (општа и специфична), обрада сваке класе понаособ. 3.2. Глаголи: појам, дефиниције, опште напомене, категоријална обележја глагола; врсте глаголских основа; структура и грађење глаголских облика; подела глагола на врсте. 3.3. Непроменљиве врсте речи: дефиниција и опште напомене; обрада сваке класе понаособ. 4. Пример морфолошке анализе.

***Практична настава (вежбе)*:** Морфемска и морфолошка анализа текстова из различитих функционалних стилова, с посебним акцентом на савремену српску белетристику. Приказ и анализа релевантне литературе из области морфологије стандардног српског језика. Указивање на најчешћа огрешења о морфолошку норму.

Литература:

Игњатовић, Душанка. Још о компаративу и компарацији. *Наш језик* XII/ 3–6 (1962): 124–129.

Игњатовић, Душанка. Новине у морфологији унесене најновијим именицама страног порекла. *Наш језик* XIII/ 3–5 (1963): 208–224.

Клајн, Иван. *Граматика српског језика*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2005.

Станојчић, Живојин, Љубомир Поповић. Граматика српскога језика. Уџбеник за I, II, III и IV разред средње школе. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2000[7].

Станојчић, Живојин. Морфологија, синтакса и фразеологија. Милорад Радовановић (ур.). Српски језик на крају века. Београд: Институт за српски језик САНУ – Службени гласник, 1996.

Стевановић, Михаило. *Савремени српскохрватски језик I*. Београд: Научна књига, 1986[5].

Barić, Eugenija, Mijo Lončarić, Dragica Malić, Slavko Pavešić, Mirko Peti, Vesna Zečević, Marija Znika. *Hrvatska gramatika*. Zagreb: Školska knjiga, 1997.

Mrazović, Pavica (u saradnji sa Zorom Vukadinović). *Gramatika srpskog jezika za strance*. Sremski Karlovci – Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 2009.

Silić, Josip, Ivo Pranjković. *Gramatika hrvatskoga jezika*. Zagreb: Školska knjiga, 2005.

Општа лингвистика 2: теорије

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Положен испит из предмета *Општа лингвистика 1: Појмовник и систематизација*.

Циљ предмета: Упознавање са одабраним важнијим општелингвистичким теоријама.

Исход предмета: Студент познаје и уме да критички тумачи одабране важније општелингвистичке теорије, као и литературу о њима.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** *Структурална и контекстуална парадигма – Одабране теме*: I. 1. Теорија научних парадигми (комплементарност теоријских научних објашњења.), 2. Де Сосирова парадигма, 3. Јакобсонова парадигма, 3. Семиологија, 4. Филозофија обичнога говора и Теорија говорних чинова (Остин, Серл), 5. Контекстуална системска лингвистика (Британци), 6. Бернстајнова теорија језика, 7. Етнографија комуникације (Хајмз), 8. Социологија језика и Социолингвистика, 9. Планирање језика и Језичка политика, 10. Семантика и Прагматика, 11. Реторика, 12. Когнитивне науке; II. 1. Теорије о природи, пореклу и развоју језичке (говорне) способности и човекове симболичке моћи уопште, 2. Биолошко-физиолошке основе језика (говора): лингвистика и палеолингвистика; 3. Теорија вербалне и невербалне комуникације.

***Практична настава (вежбе)*:** Увид у оодабрану најважнију литературу и њено тумачење.

Литература:

Бугарски, Ранко. *Лингвистика о човеку* [Сабрана дела 3]. Београд: XX век – Чигоја, 1996, одабране теме.

Ивић, Милка. *Правци у лингвистици*. Београд: XX век, 2001, одабране теме.

Радовановић, Милорад. *Списи из контекстуалне лингвистике*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1997, одабране теме.

Радовановић, Милорад. *Социолингвистика*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2003, одабране теме.

Радовановић, Милорад. *Планирање језика*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2004, одабране теме.

***

Јанићијевић, Јасна. *Комуникација и култура*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2006, по избору.

Морис, Дезмонд. *Говор тела*. Београд: Народна књига – Алфа, 1998, по избору.

Огден, Ч. К., А. А. Ричардс. *Значење значења*, Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2001, по избору.

Остин, Џон. *Како деловати речима*. Нови Сад: Матица српска, 1994, по избору.

Пиз, Алан и Барбара. *Дефинитивни водич кроз говор тела*. Београд: Моно и Мањана, 2005, по избору.

Пик, Паскал, Лоран Сагар, Гислен Деан, Сесил Лестјен. *Најлепша прича о говору*. Нови Сад: Академска књига, 2011, по избору.

Серл, Џон, *Говорни чинови*. Београд: Нолит, 1991, по избору.

Дериватологија српског језика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положен предмет *Морфологија српског језика*.

Циљ предмета: Упознавање са појмом, предметом испитивања и језичким јединицама на творбеном нивоу. Овладавање знањима о различитим типовима творбе речи у српском језику.

Исход предмета: Задобијање компетенције за успешну семантичко-деривациону анализу речи стандардног српског језика.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Дериватологија: појам, дефиниција, опште напомене; место дериватологије међу другим лингвистичким дисциплинама, с посебним освртом на однос према морфологији. 2. Основне јединице и појмови: творбена основа, творбени формант, творбени шав, мотивисане и немотивисане речи и др. 3. Принципи грађења речи у српском језику. 3.1. Подела речи према творбеној структури. 3.2. Творба именских речи. 3.3. Творба глагола. 3.4. Творба непромењљивих врста речи. 4. Семантичко-деривационе категорије. 5. Пример семантичко-деривационе анализе.

***Практична настава (вежбе)*:** Семантичко-деривациона анализа на примеру текстова из различитих функционалних стилова. Приказ и анализа релевантне литературе из области дериватологије стандардног српског језика.

Литература:

Гортан-Премк, Даринка, Вера Васић, Љиљана Недељков. *Семантичко-деривациони речник*, *Свеска 1: Човек – делови тела*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2003.

Гортан-Премк, Даринка, Вера Васић, Рајна Драгићевић. *Семантичко-деривациони речник*, *Свеска 2: Човек – унутрашњи органи и ткива, психофизиолошка стања и радње, психофизичке особине, сродство*, Нови Сад: Филозофски факултет, 2006.

Клајн, Иван. *Творба речи у савременом српском* језику. *Први део. Слагање и префиксација* [Прилози граматици српскога језика I]. Београд – Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства – Институт за српски језик САНУ – Матица српска, 2002.

Клајн, Иван. *Творба речи у савременом српском језику. Други део*. *Суфиксација и конверзија* [Прилози граматици српскога језика II]. Београд – Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства – Институт за српски језик САНУ – Матица српска, 2003.

Стевановић, Михаило. Савремени српскохрватски језик I. Београд: Научна књига, 1986[5].

Ђорић, Божо. *Творба именица у српском језику*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2008.

Babić, Stjepan. *Tvorba riječi u hrvatskome književnome jeziku*. Zagreb: HAZU, Nakladni zavod Globus, 2002[3].

Светска књижевност 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: –

Циљ предмета: Упознавање студената са главним токовима, појавама и делима хеленске и римске књижевности; упућивање у избор и начин коришћења секундарне литературе; оспособљавање за самосталну анализу, тумачење и вредновање књижевног текста.

Исход предмета: Способност уочавања најзначајнијих обележја класичне књижевности и њихово разумевање у циљу даље надградње стеченог знања у каснијим епохама светске књижевности.

Садржај предмета

Теоријска настава: Предавања на којима се тумаче следећа дела: *Еп о Гилгамешу;* Хомер: *Илијада; Одисеја;* Есхил: *Орестија, Оковани Прометеј*; Софокле: *Цар Едип, Антигона;* Еурипид: *Медеја; Хиполит;* Вергилије: *Енеида.*

Практична настава (вежбе): Компаративно (релационо) читање и коментарисање књижевних текстова предвиђених лектиром и додатном литературом.

Литература:

Будимир, Милан, Мирон Флашар. *Преглед римске књижевности*. Београд: Научна књига, 1986;

Вратовић, Владимир. Римска књижевност. Владимир Вратовић (ур.). *Повијест свјетске књижевности* 2. Загреб: Младост, 1977.

Вебер, Алфред. *Трагично и историја*. Нови Сад: Дневник – Књижевна заједница Новог Сад, 1987, поглавља о Гилгамешу, Хомеру и грчким трагичарима.

Вернан, Жан-Пјер, П. Видал-Наке, *Мит и трагедија у античкој Грчкој*. I–II. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1993–1995.

Вулић, Никола. *Из римске књижевности*. Београд: СКЗ, 1958, поглавље о *Енеиди*.

Грејвз, Роберт. *Грчки митови*. Београд: Нолит, 1969.

Дил, Пол. *Симболика у грчкој митологији*. Сремски Карловци: Издавачка књижарица Зорана Стојановића, 1991.

Дукат, Здеслав. *Хомерско питање*. Загреб: Глобус, 1988.

Дукат, Здеслав. *Грчка трагедија*. Загреб: Деметра, 1996.

Ђурић, Милош. *Историја хеленске књижевности*. Београд: Научна књига, 1951.

Жирар, Рене. *Насиље и свето.* Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада, 1990, поглавље о *Едипу*.

Зличић, Даринка (прир.). *Хомер учитељ*. Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада, 1987.

Лески, Албин. *Грчка трагедија*, Нови Сад: Светови, 1995.

Стевановић, Богдан. *Историја хеленске књижевности, од Александра до Јустинијана*. Београд: Научна књига, 1968.

Страјнић, Никола. *Огледи из класичне књижевности*. Сремски Карловци: КАИРОС, 2004.

Рајнер, Е. Месопотамска књижевност. Светозар Петровић (ур.). *Повијест свјетске књижевности* 1, Загреб: Либер – Младост, 1982.

Ранк, Ото. *Мит о рођењу јунака*. Нови Сад, 2007, поглавље о *Гилгамешу*.

Српска књижевност 3

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Одслушан/положен предмет *Српска књижевност 2.*

Циљ предмета Упознавање са основним карактеристикама књижевности XIX столећа и главним представницима те књижевности.

Исход предмета Познавање основних поетичких и жанровских одлика српске књижевности XIX века. Познавање најзначајнијих писаца и дела у историјском редоследу.

Садржај предмета

Теоријска настава: Предромантизам, романтизам и класицизам у Европи и код нас. (Лукијан Мушицки, Милован Видаковић, Вук Караџић, Јован Стерија Поповић, Петар Петровић Његош, Бранко Радичевић, Јован Јовановић Змај, Ђура Јакшић, Лаза Костић.) Реализам и натурализам (Светозар Марковић, Јаков Игњатовић, Стеван Сремац, Симо Матавуљ, Бранислав Нушић, Лаза Лазаревић, Светолик Ранковић, Радоје Домановић, Војислав Илић.)

Практична настава (вежбе): Рад на текстовима: Ј. Стерија Поповић, *Кир Јања*; П. Петровић Његош, *Горски вијенац*; Б. Радичевић, *Песме*; Ј. Јовановић Змај, *Песме*; Ђ. Јакшић, *Песме* и драма по избору; Л. Костић, *Песме* и драма по избору; Ј. Игњатовић, *Вечити младожења*, С. Сремац, *Поп Ћира и поп Спира*; Л. Лазаревић, *Приповетке*; С. Матавуљ, *Бакоња фра Брне*, приповетке по избору; С. Ранковић, *Сеоска учитељица*; Р. Домановић, приповетке по избору; Б. Нушић, комедија по избору; В. Илић, *Песме*.

Литература:

Деретић, Јован. *Историја српске књижевности.* Београд: Просвета, 2004.

Живковић, Драгиша. *Европски оквири српске књижевности*. Београд: Просвета, 1997.

Павић, Милорад. *Историја српске књижевности класицизма и предромантизма*. Београд: Нолит, 1979.

Поповић, Миодраг. *Историја српске књижевности. Романтизам* I–III. Београд: Нолит, 1972.

Скерлић, Јован. *Историја нове српске књижевности*. Београд: Завод уџбенике и наставна средства, 1997.

Светска књижевност 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Положен предмет *Светска књижевност 1.*

Циљ предмета: Упознавање студената са главним токовима, појавама и делима средњовековне и ренесансне књижевности; упућивање у избор и начин коришћења секундарне литературе; оспособљавање за самосталну анализу, тумачење и вредновање књижевног текста.

Исход предмета: Способност уочавања најзначајнијих обележја средњовековне и ренесансне књижевности и њихово разумевање у циљу даље надградње стеченог знања у каснијим епохама светске књижевности.

Садржај предмета

Теоријска настава: Предавања на којима се тумаче следећа дела: Данте: *Пакао* (избор); Ф. Петрарка: *Канцонијер* (избор); В. Шекспир: *Хамлет; Бура*; *Магбет*; *Краљ Лир*; Ј. В. Гете: *Фауст I; Патње младог Вертера*.

Практична настава (вежбе): Компаративно (релационо) читање и коментарисање књижевних текстова предвиђених лектиром и додатном литературом.

Литература:

Бредли, А. С. Суштаство Шекспирове трагедије. Зоран Стојановић (прир.) *Теорија трагедије.* Београд: Нолит, 1984.

Грубачић, Слободан. *Историја немачке културе*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издвачка књижарница Зорана Стојановића, 2001, поглавља о Гетеу.

Дукат, Владоје. *Слике из повијести енглеске књижевности*. Загреб: Матица хрватска, 1904.

Екерман, Јохан Петер. *Разговори са Гетеом*, Београд: Дерета, 1970.

Костић, Веселин. *Стваралаштво Виљема Шекспира.* I–II. Београд: СКЗ, 1994.

Костић, Веселин. *Шекспиров живот и свет*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2006.

Кот, Јан. *И даље Шекспир.* Нови Сад: Прометеј, 1994.

Кот, Јан. *Шекспир наш савременик.* Београд: СКЗ, 2000.

Курцијус, Ернест Роберт. *Европска књижевност и латински средњи век.* Београд: СКЗ, 1996, поглавље о Дантеу.

Лешић, Зденко. *Теорија драме кроз стољећа I.* Сарајево: Свјетлост, 1977, поглавља о Шекспиру, Дидроу и Русоу.

Мартини, Фриц. *Историја немачке књижевности*. Београд: Нолит, 1971, поглавља о Гетеу.

Меринг, Франц. *Прилози историји књижевности*. Београд: Рад, 1963, поглавља о Гетеу.

Санктис, Франческо. *Повијест талијанске књижевности.* Загреб: Матица хрватска, 1955, поглавља о Дантеу и Петрарки.

Фридентал, Рихард. *Гете – живот и дело*. Подгорица: ЦИД, 2003.

Чале, Франо. *Петрарка и петраркизам*. Загреб: Школска књига. 1971.

Стандардизација српског језика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: –

Циљ предмета: Кратак преглед предстандардних књижевнојезичких идиома у првој половини 19. века и упознавање са историјатом стандардизовања српског језика. Упознавање са књижевнојезичком ситуацијом у 20. веку.

Исход предмета: Овладавање знањима о периоду стандардизације српског књижевног језика у 19. веку. Разумевање књижевнојезичке ситуације у 20. веку.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Појам стандардног језика; језичка норма и планирање језика; 2. Преглед предстандардних идиома књижевног језика код Срба у првој половини 19. века и њихове основне одлике; 3. Први реформатори ћирилице предвуковског типа. Реформа писма Саве Мркаља; Дело Луке Милованова; 4. Појава Вука Караџића (2 фазе у његовом раду у погледу реформе језика, писма и правописа); Вуков *Рјечник* из 1818. г. и његов програм књижевнојезичке реформе у поређењу са Доситејевим; полемика Вука и М. Видаковића; сукоб Вука и Ј. Хаџића; 5. Језик истакнутих стваралаца у 19. веку (Јован Стерија Поповић, Б. Радичевић, П.П. Његош и др.); 6. Процес зближавања књижевних језика Срба и Хрвата; победа Вукових схватања (Бечки књижевни договор); 7. Дело Ђуре Даничића; 8. Епоха кристализације станадардног српскохрватског језика; 9. Српскохрватски језик у 20. веку; Новосадски договор; 10. Српски и хрватски језички стандард.

***Практична настава (вежбе)*:** –

Литература:

Brozović, Dalibor. *Standardni jezik*. Zagreb: Matica hrvatska. 1970.

Ивић, Павле. *Преглед историје српског језика*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1998, 166−305.

Ивић, Павле. *О Вуку Караџићу*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1991.

Радовановић, Милорад и др. *Српски језик на крају века*. Београд: Институт за српски језик САНУ – Службени гласник, 1996, 1−16; 17−35.

Српска књижевност 4

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Положен/одслушан предмет *Српска књижевност 3.*

Циљ предмета Упознавање са основним карактеристикама књижевности XX столећа и главним представницима те књижевности.

Исход предмета Познавање основних поетичких и жанровских одлика српске књижевности XX века. Познавање најзначајнијих писаца и дела у историјском редоследу.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Књижевност XX столећа: Заокрет ка Европи. Критичари, носиоци европеизације (Љ. Недић, Б. Поповић, Ј. Скерлић.) Симболизам (Ј. Дучић, М. Ракић, А. Шантић, В. Петковић Дис.) Модерни приповедачи (П. Кочић, Б. Станковић). Српска књижевност између два рата. Експресионизам (М. Црњански, Р. Петровић). Надреализам (Р. Петровић, М. Дединац). Социјална литература (Ђ. Јовановић, Ј. Поповић). Најзначајнији писци епохе (И. Андрић, М. Настасијевић, И. Секулић). Ратна и послератна књижевност. Стварање у оквиру социјалистичког реализма (1946-1952). Почеци естетског плурализма (1952-1956). Ка естетској аутомности и пуном плурализму (после 1960). Представници: Д. Максимовић, М. Лалић, Б. Ћопић, Д. Ћосић, О. Давичо, В. Попа, М. Павловић, Б. Миљковић, М. Селимовић, В. Десница.

Практична настава (вежбе): Рад на текстовима: поезија прве модерне (Ј. Дучић, М. Ракић, А. Шантић, В. Петковић Дис), Б. Станковић, *Нечиста крв*, И. Андрић, *На Дрини ћуприја*, *Проклета авлија*, приповетке; М. Црњански, *Сеобе*, песме по избору; О. Давичо, песме по избору; Д. Максимовић, *Тражим помиловање*, песме по избору; М. Селимовић, *Дервиш и смрт*; М. Лалић, роман по избору; Д. Ћосић, роман по избору; В. Десница; *Прођећа Ивана Галеба*; В. Попа, песме по избору; Б. Миљковић, песме по избору; Д. Киш, *Гробница за Бориса Давидовича*; М. Павић, *Хазарски речник*.

Литература

Деретић, Јован. *Историја српске књижевности.* Београд: Просвета, 2004.

Живковић, Драгиша. *Европски оквири српске књижевности*. Београд: Просвета, 1997.

Мишић, Зоран. *Критика песничког искуства*. Београд: Српска књижевна задруга, 1976.

Скерлић, Јован. *Историја нове српске књижевности*. Београд: Завод уџбенике и наставна средства, 1997.

Светска књижевност 3

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Положени предмети *Светска књижевност 1* и *Светска књижевност 2*.

Циљ предмета: Упознавање студената са основним токовима, својствима и књижевним делима светске књижевности реализма, модернизма и постмодернизма; њихово упућивање у избор и начин коришћења критичке литературе као и у самосталне интерпретације књижевног дела.

Исход предмета: Стицање способности студената да самостално препознају и вреднују сложену литерарност и разнородне уметничке поступке својствене језику реализма, модернизма и постмодернизма.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Мотивске, семиолошке и трополошке сродности и разлике између светске књижевности друге половине XIX и XX века, према античкој или библијској књижевности и према светској књижевности средњег века, ренесансе, барока, класицизма, просвећености, сентиментализма, романтизма.

***Практична настава (вежбе)*:** Компаративно (релационо) читање и коментарисање књижевних текстова предвиђених лектиром и додатном литературом.

Лектира: 1) Н. В. Гогољ, *Ревизор* [прев. М. Стојиљковић], Београд, 1975; *Мртве душе* [прев. М. и С. Глишић], Београд, 1966; 2) Ф. М. Достојевски, *Злочин и казна* [прев. М. Бабовић], Београд, 1964; 3) Г. Флобер, *Госпођа Бовари* [прев. В. Наумов], Београд, 1968; 4) Ш. Бодлер, *Цветови зла* [прев. Б. Живојиновић], Нови Сад, 2004; 5) Џ. Џојс, *Портрет уметника у младости* [прев. П. Ћурчија], Београд, 2005; 6) М. Пруст, *У Свановим крају 1* [прев. Ж. Живојиновић], Београд, 1983; 7) Р. М. Рилке, *Изабране песме* [прев. Б. Живојиновић], Београд, 1986; 8) А. Ками, *Странац* [прев. З. Хаџи Видојковић], Београд, 1968; 9) С. Бекет, *Чекајући Годоа* [прев. А. Милићевић], Београд, 2004; 10) Х. Л. Борхес, *Алеф* [прев. А. Грујичић], Београд, 1999.

Литература:

Бахтин, Михаил. *Проблеми поетике Достојевског*. Београд: Нолит, 1967.

Бут, Вејн. Проблем одрастања у *Портрету уметника*. *Реторика прозе*. Београд: Нолит, 1976, 352–364.

Вулетић, Витомир. *Ревизор Николаја Гогоља*. Београд: Завод за уџбенике, 1983.

Man, Paul de. Reading (Proust). *Allegories of Reading*. New Haven: Yale University Press,1979, 57–78.

Милошевић, Никола. *Књижевност и метафизика*. Београд: Филип Вишњић, 2003.

Недељковић, Драган. *Гогољеве Мртве душе*. Врњачка бања: Замак културе, 1974.

Рифатерм, Мајкл. Флоберова предодређења. *Летопис Матице српске* 164 (1988): 638–650.

Фридрих, Хуго. *Структура модерне лирике*. Нови Сад: Светови, 2003.

Хачион, Линда. *Поетика постмодернизма*. Нови Сад: Светови, 1996.

Анализа дискурса

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: –

Циљ предмета: Упознавање са релевантним теоријама и методама анализе дискурса у циљу оспособљавања за анализу различитих типова дискурса српског језика.

Исход предмета: Оспособљеност за идентификацију и анализу различитих типова дискурса српског језика на основу примењених дискурсних стратегија и лексичко граматичких обележја.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Појмовно и терминолошко одређење дискурса и текста. Анализа дискурса према сродним лингвистичким дисциплинама. Интердисциплинарност у анализи језичких датости. Преглед савремених теоријских приступа и метода: теорија говорних чинова, теорија импликатура, когнитивна теорија, теорија говорних жанрова, конверзациона анализа, критичка анализа дискурса. Основна обележја дискурса. Језик и говор. Језик и прагматика. Дискурсне стратегије: отварање, затварање, ред говорења. Различити контексти интеракције: дискурс и друштво, дискурс и култура, дискурс и пол, дискурс и идентитет, дискурс и идеологија. Видови комуникације: вербална и невербална. Гестови и мимика. Планирани и непланирани говор. Лексичко-граматичка обележја у дискурсу. Основна обележја појединих типова дискурса према критеријуму односа међу учесницима, теми, намери, конверзационом облику: вицеви, псовке, огласи, клетве, осмртнице, посвете, хороскоп, временска прогноза, ћаскаонице итд.

***Практична настава (вежбе)*:** Провера теоријских приступа на појединим типовима дискурса. Обрада репрезентативних типова дискурса и њихових лексичко-граматичких особина према основним дискурсним обележјима и стратегијама, те критеријуму односа међу учесницима, теми, намери и конверзационом облику.

Литература:

Алановић, Миливој. *Каузативност – манипулативност: од концепта ка форми*. Библиотека ТЕЗЕ Д. Нови Сад: Филозофски факултет у Новом Саду, 2011.

Бахтин, Михаил. Проблем говорних жанрова. *Трећи програм РТВ*. IV (1980): 233–270.

Бугарски, Ранко. Језички ниво, дискурс, текст: појмовно-терминолошки осврт. *Научни састанак слависта у Вукове дане* 21/2 (1993): 14–2.

Васић, Вера. *Новински рекламни оглас. Студија из контекстуалне лингвистике*. Ветерник: ЛДИ, 1995.

Васић, Вера (ур.). *Дискурс и дискурси. Зборник у част Свенки Савић*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2010.

Остин, Џон. *Како деловати речима*. Нови Сад: Матица српска, 1993.

Половина, Весна. *Лексичко-семантичка кохезија у разговорном језику*. Београд: Филолошки факултет, 1987.

Савић, Свенка. *Дискурс анализа*. Нови Сад: Филозофски факултет, 1993.

Серл, Џон. *Говорни чинови*. Београд: Нолит, 1992.

Стевић, Слободан. *Анализа конверзације*. Београд: Филолошки факултет, 1997.

Књижевност за децу у настави

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: –

Циљ предмета Оспособити студенте да аналитички приступају делима књижевности за децу као уметничко-естетском, психолошком и педагошком феномену и да то знање примене у будућем наставном раду.

Исход предмета Познавање основних специфичности тематике, поетике и васпитно-образовних својстава књижевности за децу. Способност самосталне интерпретације дела књижевности за децу и способност да се то знање примени у настави.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Особеност књижевности за децу у односу на књижевност за одрасле. Основне одлике књижевности за децу: игра, фантастика, хумор, нонсенс... Теме, ликови, стил, језик, композиција у делима књижевности за децу. Васпитно-педагошки аспект књижевности за децу. Жанрови књижевности за децу: поезија (лирска песма, поема), проза (бајка, приповетка, роман). Светска књижевност за децу

Практична настава (вежбе): На избору ауторских текстова – прозе (бајка по избору: Х.К. Андерсен, Д. Максимовић, Г. Олујић; романи: Л. Керол, *Алиса у земљи чуда*, А. С. Егзипери, *Мали принц,* Б. Нушић, *Хајдуци*, Б. Ћопић, *Магареће године*, приповедака: С. Велмар-Јанковић, *Приче за Марка*, те поезије за децу (Ј.Ј. Змај, С. Раичковић, М. Тешић, Д. Ерић, Д. Лукић, Д. Радовић, Љ. Ршумовић, М. Данојлић, М. Антић) развијају се интерпретативне способности и уочавају особености књижевности за децу и могућности њихове методичке апликације у настави.

Литература:

Вуковић, Ново. *Увод у књижевност за дјецу и омладину*. Подгорица: Унирекс, 1996, 16 страна по избору.

Јовановић, Славица. *Поетика Душана Радовића*. Београд: Научна књига, 2001, 10 страна по избору.

Љуштановић, Јован. *Црвенкапа грицка вука*. *Студије и есеји о књижевности за децу*. Нови Сад: Дневник, 2004, 16 страна по избору.

Пешикан-Љуштановић, Љиљана. *Госпођи Алисиној десној* нози. Нови Сад: Издање Змајевих дечјих игара, 2012, 16 страна по избору.

Радикић, Василија. *Змајево песништво за децу*. Нови Сад: Издање Змајевих дечјих игара, 2003, 16 страна по избору.

Радуловић, Оливера. Библијски подтекст у роману *Мали принц* А. Сент Егзеперија. *Детињство* 2 (2006): 3–8.

Лексичка семантика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положен предмет *Лексикологија српског језика 2.*

Циљ предмета: упознавање са предметом и основним поставкама семантике као лингвистичке дисциплине.

Исход предмета: оспособљавање студената да овладају елементарним лексиколошко-семантичким структурама српског језика.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Семантика као научна дисциплина. 2. Врсте и основне карактеристике значења. 2.1. Лексичко, граматичко и реченичко значење. 2.2. Лексичко значење: традиционални приступи; лексичко значење: савремени приступи. 3. Макрокомпоненте лексичког значења. 4. Семантички садржај лексеме: сема, семема, архисема, диференцијална сема, контекстуална сема, граматичка сема. 5. Једнозначност и вишезначност лексема 5.1. Полисемија 6. Семантички односи међу речима, семантичке мреже. 7. Теорије лексичке семантике. 7.1. Теорија лексичког поља. 7.2. Компонентна анализа. 7.3. Теорија прототипа. 7.4. Когнитивна семантика. 7.5. Концептуална анализа. 7.5.1. Концептуална метафора. 7.5.2. Концептуална метонимија.

Практична настава (вежбе): 1. Анализа лексема као семантичких јединица у различитим текстовима. 2. Рад и вежбе на различитим речницима према задатим критеријумима.

Литература:

Гортан-Премк, Даринка. *Полисемија и организација лексичког система у српскоме језику.* Београд: Институт за српски језик САНУ, 1997.

Geeraerts, Dirk. *Theories of Lexical Semantics*. Oxford: Oxford Univeristy Press, 2010.

Драгићевић, Рајна. *Лексикологија српског језика*. Београд: Завод за уџбенике, 2007.

Речник српскохрватског књижевног језика књ. 1–3, Нови Сад – Загреб: Матица српска – Матица хрватска, 1967–1969, књ. 4–6, Нови Сад: Матица српска, 1971–1976.

Згуста, Ладислав. *Приручник лексикографије.* Сарајево: Свјетлост – Завод за уџбенике и наставна средства, 1991.

Кликовац, Душка. *Метафоре у мишљењу и језику*. Београд: Библиотека XX век – Књижара Круг, 2004.

Прћић, Твртко. *Семантика и прагматика речи.* Сремски Карловци: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1997.

Ристић, Стана, Милана Радић-Дугоњић. *Реч. Смисао. Сазнање*. Београд: Филолошки факултет у Београду, 1999.

Stubbs, Michael. *Words and Phrases*. *Corpus Studies of Lexical Semantics*. Oxford: Blackwell, 2002.

Wierzbicka, Anna. *Semantics*. *Primes and Universals*. Oxford: Oxford University Press, 1996.

Лингвистика текста

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положени предмети *Синтакса и семантика падежа* и *Синтакса и семантика глаголских облика.*

Циљ предмета: Усвајање основних знања из области лингвистике текста у циљу уочавања међузависности између структуре и типа текста и његове граматичке и лексичке формализације.

Исход предмета: Оспособљеност за саображавање граматичких и лексичких обележја одређеним врстама текста.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Предмет и методе лингвистике текста. 1.1. Историја лингвистике текста као лингвистичке дисциплине. 1.2. Лингвистика текста и сродне дисциплине. 2.Појам и дефиниција текста, дискурса и жанра 2.1. Структура текста (текст, поглавље, параграф, реченица; наслов). 2. 2. Принципи и стратегије текстуалности. 2.2.1. Кохезија. 2.2.2. Кохеренција. 2.2.3. Остали параметри текстуалности 3. Граматичка формализација (активна / пасивна реченична структура, персонална / имперсонална реченична структура, кондензација). 3.1. Лексичко граматичка формализација (идентификација, анафоризација). 3.2. Перспективизација, ред речи, кореференцијалност. 4. Аргументативна и наративна структура текста.

***Практична настава (вежбе)*:** 1. Обрада текста. 1.1. Кратке текстовне форме. 1.2. Новински текст. 1.3. Уметнички текст. 1.4. Научни текст. 2. Принципи и стратегије текстуалности на текстовима различитих жанрова. 3. Граматичка и лексичка формализација на текстовима различитих жанрова.

Литература:

Бугарски, Ранко. Језички ниво, дискурс, текст: појмовно-терминолошки осврт. *Научни састанак слависта у Вукове дане* 21/2 (1993): 14–20.

Васић, Вера. Лингвостилистичка обележја наслова. *Прилози проучавању језика* 16 (1980): 1–17.

Васић, Вера. Прагматичка и граматичка компонента у конституисању и интерпретацији реченице. *Зборник Матице српске за славистику* 71–72 (2007): 273–282.

Васић, Вера. Миливој Алановић. Граматика новинског текста. *Лингвистичке свеске* 6 (2007): 149–167.

Велчић, Мирна. Структурно и семантичко обиљежје веза. *Сувремена лингвистика* 23–4 (1982–1983): 31–35.

Велчић, Мирна. *Увод у лингвистику текста*. Загреб: Школска књига, 1987.

Гловацки Бернарди, Зрињка. *О тексту*. Загреб: Школска књига, 2004.

Де Богранде, Роберт, Волфанг Дреслер. *Увод у лингвистику текста*. Загреб: Диспут, 2010, одабрана поглавља.

Еко, Умберто. *Границе тумачења*. Београд: Паидеа, 2001, одабрана поглавља.

Ивић, Милка. Проблем перспективизације у синтакси. Јужнословенски филолог XXXII (1976): 29–46.

Кордић, Сњежана. Замјенице у изградњи кохезије текста. *Радови Завода за славенски филологију* 30–31 (1996).

Мразовић, Павица, Зора Вукадиновић. *Граматика српскохрватског језика за странце*, Сремски Карловци – Нови Сад, 2009, део о тексту као језичкој јединици.

Половина, Весна. *Лексичко-семантичка кохезија у разговорном језику*. Београд: Филолошки факултет 1987, одабрана поглавља.

Перовић, Славица. *Језик у акцији*. Подгорица: ЦИД, 2009, 60–111.

Силић, Јосип. *Од реченице до текста*. Загреб: Либер, 1984.

Штрбац, Гордана. Идентификација извора информације у језику масовних медија. *Лингвистичке свеске 6* (2007): 265–281.

Дијалектизми у настави језика и књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета *Дијалектологија српског језика 1* и *Дијалектологија српског језика 2.*

Циљ предмета: Упознавање студената с дијалектизмима у књижевним делима.

Исход предмета: Оспособљеност студената да препознају дијалекат, успешно анализирају његову структуру и разлике у односу на стандард, изражајно интерпретирају текст на дијалекту и истакну његову стилску вредност.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Разлике између стандарног језика и дијалекта и њихов међуоднос. Употребна вредност дијалекта (где и када); Типови дијалектизама и њихова стилско-уметничка вредност у делима писаца заступљених у основношколској и средњошколској лектири. Стеван Сремац: Поп Ћира и поп Спира, Зона Занфирова; Борислав Станковић: Коштана, Нечиста крв; Драгослав Михајловић: Петријин венац; Јанко Веселиновић: Хајдук Станко; Петар Кочић: Јазавац пред судом, Јауци са Змијања, Суданија; Бранко Ћопић: Доживљаји Николетине Бурсаћа, Орлови рано лете, Делије на Бихаћу, Магареће године; Стјепан Митров Љубиша: Приповјести црногорске и приморске, Приче Вука Дојчиновића; Матија Бећковић: Рече ми један чоек; Иво Ћипико: Приморске душе, За крухом. За потребе књижевности хуманизма и ренесансе биће обрађене и основне карактеристике чакавског наречја.

***Практична настава (вежбе)*:** Након слушања, гледања и изражајног читања појединих одломака дела писаних на дијалекту следи анализа на свим језичким и уметничким нивоима. Презентација семинарског рада о употреби и значају дијалектизама на свим језичким нивоима у одређеном књижевним делу. Разговор о прочитаном семинарском раду.

Литература:

Брозовић, Далибор, Павле Ивић. *Језик српскохрватски/хрватскосрпски, хрватски или српски* [Извадак из II издања Енциклопедије Југославије]. Загреб: Југославенски лексикографски завод »Мирослав Крлежа«, 1988.

Дијалекат – Дијалекатска књижевност [зборник реферата]. Лесковац: Лесковачки културни центар, 2009.

Дијалекат – Дијалекатска књижевност [зборник реферата]. Лесковац: Лесковачки културни центар, 2011.

Ивић, Павле. *Српскохрватски дијалекти. Њихова структура и развој. Прва књига. Општа разматрања и штокавско наречје* [Целокупна дела III]. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1994.

Јерковић, Јован. *Језик и писци.* Нови Сад: Матица српска – Институт за јужнословенске језике, 1991.

Књижевно дело Стевана Сремца – Ново читање. Лингвистичка секција. Београд – Ниш: САНУ – Универзитет у Нишу, 1997.

Књижевност на дијалекту [зборник реферата]. Лесковац: Лесковачки културни центар, 2007.

Пецо, Асим. *Писци и њихов језик.* Београд: Просвета, 1969.

Шпански језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу А2 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу А2 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Личне навике, разлози и мотиви *(porque / para)*, пружање савета и давање препорука (*tener que + infinitivo /lo mejor es + infinitivo /va bien + infinitivo*). Презент индикатива правилних и неправилних глагола. Повратни глаголи. Поређење придева, прилога, именица и глагола. Предлози за место. Одређени и неодређени члан. Род именица. Презент индикатива неправилних глагола (*c – zc*). Присвојни придеви и заменице *(este/esta/estos/estas, ese/esa/esos/esas).* Учтивост (*tú / usted*). Правила акцентуације. Глаголска перифраза *estar + gerundio*. Сати. Исказивање намера и планова за будућност *(pensar + infinitivo / ir a + Infinitivo)*. Искуства у прошлости (е*l Pretérito Perfecto).* Временски маркери *ya / todavía no*. Личне заменице директног објекта. Обезличене реченице (*pronombre se + verbo en 3ª persona del singular o plural).*

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво А2). Теме: Искуства у прошлости и планови за будућност. Пружање савета и препорука. Исказивање личних навике, разлога и мотива, делови куће и намештај, физички опис људи, односи и сличности међу особама, тражење и пружање услуга, дозвола и изговора, одевни предмети. Говорни чинови поздрављања, представљања скретања пажње, активности у слободно време. Опис екстеријера исхрана и рецепти.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional* 2. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Troitiño, C., P. Seijas. *Cuadernos de Gramática española A2.* Barcelona: Difusión.2009.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco.*Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. CLAVE: Diccionario de uso del español actual Madrid: SM 2002.
5. Вања, Војмир. *Diccionario español-croata*. Загреб: Школска књига.1991.
6. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.

Шпански језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу А2 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу А2 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Основна употреба шпанских глаголских времена (е*l Pretérito Perfecto, el Futuro Imperfecto el Pretérito Indefinido, el Pretérito Imperfecto)* и начина *(el Imperativo).* Временске одреднице за исказивање радње у прошлости и временски маркери за будућност..Употреба глагола *ser* и *estar.* Исказивање жеља (me / te/ le / nos / os / les gustaría + infinitivo). Формулисање претпоставки (*Si + Presente de Indicativo, Futuro Imperfecto).* Употреба глаголске перифразе *estar + gerundio у* прошлости. Личне заменице директног и индиректног објекта.

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво А2). Теме: Искуства у прошлости и планови за будућност. Пружање савета и препорука. Исказивање расположења и душевног стања. Делови тела. Исказивање симптома болести. Описивање догађаја, околности особа и предмета у прошлости.. Приповедање и повезивање догађаја у прошлости, исказивање трајања радње. Давање упутстава и инструкција. Временски маркери за будућност. Исказивање будућих радњи и услова.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional* 2. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Troitiño, C., P. Seijas. *Cuadernos de Gramática española A2.* Barcelona: Difusión.2009.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco.*Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. CLAVE: Diccionario de uso del español actual Madrid: SM 2002.
5. Вања, Војмир. *Diccionario español-croata*. Загреб: Школска књига.1991.
6. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.

Старословенски језик

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов:-

Циљ предмета

Упознавање студента са културно-историјским оквирима стварања словенске писмености и основама фонолошког и морфолошког система старословенског језика.

Исход предмета

Способност читања, разумевања (уз помоћ речника), као и фонетске и морфолошке анализе старословенских текстова у издањима.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Настанак старословенске писмености; 2. Дијалекатска основица старословенског језика; 3. Прва словенска писма: глагољица и ћирилица; 4. Типови правописа: глагољски и ћирилски; 5. Старословенски споменици; 6. Најважније гласовне промене у прасловенском језику; 7. Старословенски вокалски и консонантски систем; 8. Гласовне промене до периода старословенских споменика; 9. Морфолошка структура старословенског језика: категоријална обележја номиналних и вербалних речи; 10. Номиналне речи: деклинација именица, заменица, придева и бројева. 11. Глаголски систем: инфинитивне и презентске основе, инфинитив и супин, глаголска времена (презент, аорист, имперфекат, перфекат, плусквамперфекат, футур), глаголски начини (императив и потенцијал). 12. Партиципи: грађење и деклинација.

Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Читање, анализа и превод старословенских текстова.

Литература

Петар, Ђорђић. *Старословенски језик.* Нови Сад: Матица српска, 1975.

Светозар Николић. *Старословенски језик 1: правопис, гласови, облици.* Београд: Требник, 1997.

Миленко Панић. *Старословенска хрестоматија*. Београд: Чигоја, 2001.

Шпански језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу А1 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу А1 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Лични подаци (име, презиме, старост, националност...) поздрави; националност, професије. Абецеда. Род именица. Бројеви. Индикатив презента глагола све три коњугације (- ar / - er / - ir); употреба предлога *a, con, de, por, para*; одређени члан; личне заменице. Безлични глаголски облик *hay* и глагол *estar*; суперлатив, неодређени члан; упиитне заменице. боје. Показне заменице и придеви; употреба одређеног члана уз придев; глаголска перифраза *tener que + infinitivo*; глагол *ir*. Глагол *gustar*; присвојни придеви.

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво А1). Теме: изражавање намера, мотива, разлога, склоности, интересовања и потреба, физички изглед и карактер; породични односи, одевни предмети,опис места, градова и држава, клима.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional1*. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Conejo, E., Tonnelier, B. *Cuadernos de Gramática española A1.* Barcelona: Difusión.2008.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco. *Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.
5. CLAVE: *Diccionario de uso del español actual*. Madrid: SM. 2002.
6.

Шпански језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу А1 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу А1 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Индикатив презента неправилних глагола; повратни глаголи; прилози за учесталост, слагање у мишљењу, сати; дани у недељи; делови дана. Употреба безличног облика уз заменицу *se*; глаголи *poner* и *traer*. прилози за количину.. *El Préterito Perfecto*. S*aber + infinitivo*; изражавање учесталости; Приповедање и повезивање догађаја у прошлости; изражавање трајања радње; *El Préterito Indefinido*; временске одреднице за прошлост; глаголска перифраза *empezar a+ infinitivo*; глагол *ir / irse*.

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво А1). Теме: навикаме и обичаји, понашање у ресторану; обичаји Шпанаца у исхрани, Описивање села, града, градске четврти; пружање упутстава, склоности и способности, врлине и мане.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional1*. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Conejo, E., Tonnelier, B. *Cuadernos de Gramática española A1.* Barcelona: Difusión.2008.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco. *Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.
5. CLAVE: *Diccionario de uso del español actual*. Madrid: SM. 2002.